

PRAVILNIK

**O ORGANIZACIJI I IZVOĐENJU
TAKMIČENJA U DRESURNOM
JAHANJU**

01.01.2017.g.

Na osnovu Statuta Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta, Upravni odbor Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta, na sednici održanoj 26.12.2016 godine, donosi

PRAVILNIK O ORGANIZACIJI I IZVOĐENJU TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU

PREAMBULA

Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju (u daljem tekstu *Pravilnik*) obuhvata pravila o organizaciji i izvođenju **takmičenja u dresurnom jahanju koji je usklađen sa FEI pravilnikom i odlukom Upravnog odbora Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta (u daljem tekstu *Savez*) važi i primenjuje se na celoj teritoriji Srbije i stupa na snagu **dana 01.01.2017. godine.****

Pravilnikom ne može biti predviđena svaka situacija koja bi se mogla dogoditi u datim okolnostima, a dužnost je Sudijskog kolegijuma da u svakom takvom eventualnom i pojedinačnom slučaju, donese odluku u sportskom duhu i u skladu sa ovim Pravilnikom.

*Radi pravilnog tumačenja i korišćenja, Pravilnik se mora istovremeno čitati, upotrebljavati i tumačiti zajedno sa Statutom Saveza, Disciplinskim pravilnikom, Veterinarskim pravilnikom, Pravilnikom o u članjenju i registraciji konjičkih klubova u Savez, Pravilnikom o licenciranju, **Pravilnikom o veterinarskim propisima i pravilima FEI, Pravilnikom o sprečavanju dopinga u konjičkom sportu, Pravilnikom o doping kontroli ADAS, Pravilnikom o dobrobiti konja, Pravilnikom "FEI kodeks ponašanja za dobrobit konja"** i ostalim normativnim aktima.*

Savez očekuje od svih učesnika u konjičkom sportu, da se ponašaju u skladu sa ovim Pravilnikom, Propozicijama takmičenja, Protokolom takmičenja, odlukama Upravnog odbora i svim normativnim aktima donetim na osnovu istih.

OPŠTE ODREDBE

Sastavni deo ovog Pravilnika su:

- ~ Statut Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline
- ~ Pravilnik o bezbednosti, sigurnosti, sprečavanju nasilja i nepoželjnih pojava u konjičkom sportu
- ~ Pravilnik o članstvu u SKSS-OFD
- ~ Pravilnik o dozvoli za rad stručnjaka u konjičkom sportu
- ~ Veterinarski Pravilnik
- ~ Pravilnik o sprečavanju dopinga u konjičkom sportu
- ~ Pravilnik "FEI kodeks ponašanja za dobrobit konja"

OSNOVNI CILJEVI ODBORA ZA DRESURNO JAHANJE

- ~ Da doprinese poboljšanju standarda jahanja, treninga konja i takmičara - jahača i konjičkog sporta uopšte u Srbiji;
- ~ Da promoviše, podstiče, reguliše i kontroliše takmičenja u dresurnom jahanju;
- ~ Da promotivno predstavlja Srbiju na međunarodnim takmičenjima u dresurnom jahanju u zemlji i inostranstvu;
- ~ Da savetuje sve strukture Saveza po svim pitanjima vezanim za dresurno jahanje.

DOBROBIT KONJA

FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA SE PRIMENJUJE NA SVIM TAKMIČENJIMA U REPUBLICI SRBIJI

FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA

FEI zahteva od svih koji učestvuju na međunarodnim konjičkim takmičenjima da se pridržavaju FEI Kodeksa ponašanja i da potvrde i prihvate da u svim trenucima dobrobit konja mora da bude najvažnija i da nikad ne sme biti podređena takmičarskim ili komercijalnim uticajima.

1. U svim nivoima priprema i treninga takmičarskih konja, dobrobit konja mora biti prioritetna u odnosu na sve ostalo.

a) Dobro upravljanje konjima

Štale, hranjenje i trening moraju biti primereni dobrom upravljanju konjima i ne smeju ugroziti dobrobit konja. Bilo kakvo ponašanje koje može izazvati fizičku ili mentalnu patnju, u toku kao i van takmičenja, neće biti tolerisano.

b) Metodi treninga

Konji smeju biti izloženi samo onom treningu koji odgovara njihovom fizičkim mogućnostima i nivou zrelosti za discipline za koje se spremaju. Konji ne smeju biti izloženi bilo kakvoj vrsti treninga koja je izopačena ili izaziva strah ili za koju nisu pravilno pripremljeni.

c) Potkivanje i ekseri za potkivanje

Briga o kopitama i potkivanje mora biti najvišeg standarda. Ekseri za potkivanje moraju biti dizajnirani i odgovarajući tako da se izbegne rizik bola i povrede.

d) Transport

Za vreme transporta, konji moraju biti potpuno zaštićeni od povreda i ostalih zdravstvenih rizika. Vozila moraju biti sigurna, sa dobrom ventilacijom, održavana po najvišim standardima, regularno dezinfikovana i vožena od strane kompetentnog osoblja. Kompetentno osoblje mora uvek biti dostupni da pomogne oko konja.

e) Tranzit

Sva putovanja moraju biti pažljivo isplanirana da konjima pružaju regularne periode odmora sa pristupom hrani i vodi u skladu sa sadašnjim FEI uputstvima.

2. Konji i takmičari moraju biti dobro pripremljeni, sposobni i u dobrom zdravstvenom stanju pre nego što im se dozvoli da se takmiče**a) Osposobljenosti i spremnost**

Učestvovanje na takmičenju mora biti tako uslovljeno da odgovara nivou dokazane spremnosti konja i takmičara.

b) Zdravstveni status

Ni jedan konj koji pokazuje simptome bolesti, hramanja ili drugog značajnog oboljenja, kao i predznake kliničke slike neke bolesti ne bi trebao da se takmiči ili da nastavi takmičenje da ne bi došlo do ugrožavanja njegovog zdravlja. Savet veterinara mora biti zatražen svaki put kada postoji sumnja.

c) Doping i lekovi

Zloupotreba dopinga i lekova je ozbiljan prestup i neće biti tolerisan. Posle bilo kog veterinarskog tretmana treba obezbediti dovoljno vremena za potpun oporavak pre sledećeg takmičenja.

d) Operacije

Svaka operacija koja dovodi u opasnost zdravlje takmičarskog konja ili bezbednost ostalih konja i/ili takmičara ne sme biti dopuštena.

e) Ždrebne kobile/Kobile koje su se tek oždrebile

Kobile ne smeju da se takmiče sa navršenih četiri meseca ždrebosti kao ni dok ždrebe sisa.

f) Zloupotreba dejstava

Zlostavljanje konja korišćenjem bilo prirodnih bilo veštačkih (kao što su bič, mamuze i slično) dejstava jahača neće biti tolerisana.

3. Takmičenja ne smeju da škode dobrobiti konja**a) Prostor za takmičenje**

Konji se moraju trenirati i takmičiti samo na odgovarajućim i sigurnim podlogama. Sve prepone moraju biti napravljene tako da se sigurnost konja ima u vidu.

b) Podloga

Sva podloga po kojoj konj korača, trenira ili se takmiči mora biti tako napravljena i održavana da smanji faktore rizika koji bi doveli do povreda. Posebna pažnja mora biti posvećena pripremanju, sastavu i održavanju takvih površina.

c) Ekstremni vremenski uslovi

Takmičenja ne smeju biti održavana po ekstremnim vremenskim uslovima ako je ugroženo zdravlje ili dobrobit konja. Mere za hlađenje konja moraju biti preduzete odmah po završetku takmičenja na vrućem i vlažnom vremenu.

d) Smeštaj na takmičenjima

Štale moraju biti sigurne, higijenske, komforne, sa dobrom ventilacijom i dovoljno velike za tip konja koji je u njima smešten. Čista i kvalitetna stelja, hrana, kao i sveža voda za piće, kao i voda za pranje moraju uvek biti dostupni.

e) Sposobnost za transport

Posle takmičenja, konj mora biti spreman za put u skladu sa FEI uputstvima.

4. Svaki napor mora biti napravljen kako bi se obezbedilo da konji dobiju adekvatnu negu posle takmičenja i da se sa njima humano postupa kada su njihove takmičarske karijere završene.**a) Veterinarski tretman**

Veterinarska pomoć mora da postoji na takmičenju. Ako je konj povređen ili iznuren tokom takmičenja, takmičar je obavezan da sjaše, a veterinar mora da pregleda konja.

b) Uputni centri/klinike

Kad god je to potrebno, konj treba staviti u prikolicu i transportovati do najbliže klinike na dalju procenu i terapiju. Povređenim konjima mora biti data sva potrebna terapija pre transporta.

c) Takmičarske povrede

Događaj usled koga je nastala povreda na takmičenju treba razmotriti. Uslovi podloge, broj takmičara i ostali faktori rizika moraju biti pažljivo razmotreni kako bi se našli načini za smanjenje povreda.

d) Eutanazija

Ako su povrede takve prirode da su isuviše ozbiljne, može se desiti da veterinar mora da uspava konja što pre moguće, a u cilju ublažavanja patnje konja

e) Penzionisanje konja

Svaki napor mora biti učinjen da bi se konji koji su završili takmičarsku karijeru tretirali humano i kako zaslužuju.

5. FEI se zalaže da svi oni koji su uključeni u konjički sport postignu najviše moguće standarde u edukaciji u svom domenu stručnosti koji je povezan sa brigom o takmičarskim konjima.

Ovaj Kodeks ponašanja za dobrobit konja može biti modifikovan s vremena na vreme i viđenja svih su dobrodošla. Posebna pažnja biće usmerena na nova saznanja i FEI ohrabruje i podržava studije o dobrobiti konja.

OPŠTI DEO

Član 1.

Ovim Pravilnikom se uređuje organizacija i izvođenje takmičenja u dresurnom jahanju i primenjuje se na sve organizatore takmičenja i učesnike u svim takmičenjima na teritoriji **Republike Srbije**. Na sve što nije obuhvaćeno ovim Pravilnikom, direktno se primenjuju odredbe Pravilnika FEI.

KLUBOVI I REGISTRACIJA

Član 2.

Svaki konjički klub, koji ispunjava Zakonom predviđene uslove (poseduje rešenje izdato od nadležnog Ministarstva), smatra se konjičkim klubom. Svaki konjički klub koji je registrovan u Savezu za takmičenje za tekuću godinu (u skladu sa propisima Saveza), stiče pravo da uzme učešće na takmičenjima u zemlji i inostranstvu.

Član 3.

Svaki konjički klub sa svojim takmičarima i takmičarskim konjima koji želi da se registruju za takmičenje obavezan je da to učini na način predviđen Pravilnikom o registraciji za takmičenje, u skladu sa odlukama Upravnog odbora Saveza i Protokolom o registraciji, uz poštovanje rokova za registraciju.

TAKMIČAR

Član 4.

Takmičar je svako lice koje je registrovano od strane Saveza i poseduje takmičarski lisans koji je u skladu sa opštim aktima Saveza overen od strane Saveza za tekuću godinu.

Takmičar je dužan da na svakom takmičenju ima takmičarski lisans i da ga na tehničkoj konferenciji preda Sudijskom kolegijumu.

Ukoliko se ne održava tehnička konferencija, takmičar je dužan pre nastupa da takmičarski lisans preda Sudijskom kolegijumu. Ukoliko takmičar ne poseduje takmičarski lisans ili ga ne preda Sudijskom kolegijumu neće moći da uzme učešće na tom takmičenju.

Član 5.

Takmičar je dužan da se pridržava odredbi ovog Pravilnika, drugih opštih akata Saveza, Propozicija takmičenja, odredbi protokola takmičenja, odluka organizacionog odbora takmičenja, odluka sudijskog kolegijuma i svih službenih lica koja su zvanično angažovana na takmičenju.

Takmičar - koji je istovremeno i šef ekipe ili trener – samostalno odgovara za svoje ponašanje i postupke i ima pravo da komunicira sa organizatorom i sudijskim kolegijumom na predviđeni način. Takmičar je u svakom slučaju u potpunosti odgovoran za svoje ponašanje i postupanje na takmičenju.

Član 6.

Takmičar će odmah i bez prava na prigovor ili drugi pravni lek biti eliminisan iz daljeg takmičenja ukoliko:

- verbalno napadne ili preti službenom licu, sudijama, organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- fizički napadne ili preti službenom licu, sudijama, organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- na drugi način ometa službena lica, sudije, učesnike i druge prisutne u organizaciji i daljem odvijanju i radu takmičenja.

Član 7.

U slučaju da takmičar učini neku od radnji opisanu u prethodnom članu ovog Pravilnika, deklaratornu odluku o eliminisanju iz daljeg toka takmičenja donosi sudijski kolegijum.

Ukoliko takmičar i pored odluke o eliminaciji nastavi da ometa takmičenje na bilo koji način, odlukom sudijskog kolegijuma biće fizički udaljen sa prostora na kojem se takmičenje održava. Udaljenje takmičara izvršavaju službena lica MUP na poziv organizatora takmičenja i sudijskog kolegijuma.

Član 8.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja usled ponašanja sankcionisanog u čl.6. ovog Pravilnika, o sankcionisanju takmičara odlučuje Disciplinska komisija Saveza u skladu sa propisima Saveza.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja i udaljenja sa prostora na kojem se takmičenje održava, takmičar je obavezan da nadoknadi svaku štetu organizatoru takmičenja, nastalu usled njegovog ponašanja.

Član 9.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja i udaljenja sa prostora na kojem se takmičenje održava, Disciplinska komisija Saveza ne može izreći takmičaru blažu kaznu od najmanje šest meseci suspenzije sa svih takmičenja u zemlji i inostranstvu i gubitka lisansa u istom periodu.

Disciplinska komisija Saveza može odlučiti da takmičara kazni i strožije i da pored zabrane takmičenja i gubitka lisansa izrekne i druge kazne i mere predviđene propisima Saveza.

Na odluku Disciplinske komisije takmičar ima pravo žalbe Upravnom odboru čija je odluka konačna.

Član 10.

Utvrđuju se sledeće kategorije takmičara:

- dete** - osoba sa navršениh 10 godina koje do kraja tekuće kalendarske godine navršava 14 godina života;
- junior** - osoba koja u tekućoj kalendarskoj godini navršava 15 godina i koja do kraja tekuće kalendarske godine navršava 18 godina života;
- mladi jahač - takmičar** - osoba koja u tekućoj kalendarskoj godini navršava 16 godina i koja do kraja tekuće kalendarske godine navršava 21 godinu života;
- senior** - osoba koja u tekućoj kalendarskoj godini navršava 18 godina života i više;

TAKMIČARSKI KONJ

Član 11.

Takmičarski konj je svaki konj koji je registrovan kod Saveza za tekuću godinu i koji poseduje takmičarsku knjižicu - pasoš koji je overena od Saveza za tekuću godinu ili overen FEI pasoš za NF Srbije (u daljem tekstu takmičarska knjižica – pasoš).

Šef ekipe ili takmičar ili trener ili vlasnik konja dužni su da na svakom takmičenju imaju takmičarsku knjižicu - pasoš konja koji nastupa na takmičenju, i da ga na tehničkoj konferenciji predaju sudijskom kolegijumu. Ukoliko se ne održava tehnička konferencija šef ekipe ili takmičar ili trener ili vlasnik konja dužni su da pre nastupa konja takmičarsku knjižicu - pasoš predaju sudijskom kolegijumu. Ukoliko se takmičarska knjižica - pasoš ne preda sudijskom kolegijumu konj neće moći da uzme učešće na tom takmičenju.

Minimalna starost konja koji se takmiči iznosi 4 godine.

Član 12.

Takmičarski konj ne može uzeti učešće na takmičenju pod sledećim uslovima:

- ako nije registrovan za tekuću godinu;
- ako mu od strane Saveza nije overena takmičarska knjižica – pasoš za tekuću godinu;
- ako je mlađi od 4 godine;
- ako je bolestan;
- ako hramlje;
- ako je kobila ždrebna više od 4 meseca;
- u periodu od 9 meseci posle oždrebljenja računajući od dana ždrebljenja kobile;
- 3 meseca posle uginuća ždrebeta koje doji kobila, računajući od dana uginuća ždrebeta;
- ako na licu mesta ne poseduje celokupnu potrebnu veterinarsku dokumentaciju propisanu Zakonom i ovim Pravilnikom;
- ako nije vakcinisan u skladu sa Veterinarskim propisima R. Srbije i ovim Pravilnikom;
- ako nema negativnu laboratorijsku analizu na I. A. K u skladu sa Veterinarskim propisima Republike Srbije i ovim Pravilnikom;
- ako pre takmičenja ili u toku takmičenja nije prošao veterinarski pregled ili veterinarsku inspekciju (ako se veterinarski pregled i veterinarska inspekcija obavljaju);
- ako takmičarska knjižica – pasoš nije popunjen u potpunosti (upisana vakcinacija, upisan rezultat laboratorijske analize, popunjen identifikacioni karton i poglavlje sa podacima i ostalo).
- ako se Sudijskom kolegijumu na tehničkoj konferenciji ili pre nastupa konja ne preda takmičarska knjižica – pasoš;
- ako nije prijavljen za takmičenje u skladu sa ovim Pravilnikom, Propozicijama takmičenja i Protokolom takmičenja;
- ako nije uplaćena kotizacija za učestvovanje.

Član 13.

U skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i propisima Saveza, vlasnik konja je odgovoran za svaku štetu koju u pripremi, za vreme takmičenja i nakon završetka takmičenja učini njegov konj. Vlasnik konja je u svakom slučaju odgovoran po svim vidovima i oblicima odgovornosti za svog konja i njegovo ponašanje.

Odredbama ovog Pravilnika i drugih propisa Saveza, ne dira se u odnose između vlasnika konja i takmičara ili drugih lica koja se na bilo koji način bave i brinu o konju u pripremi, za vreme takmičenja i nakon završetka takmičenja.

Konj čiji trener i/ili vlasnik konja, trener i/ili vlasnik konja će odmah i bez prava na prigovor ili drugi pravni lek biti eliminisan/eliminirani iz daljeg takmičenja ukoliko trener i/ili vlasnik konja:

- verbalno napadne/napadnu ili pretili/prete službenom licu, sudijama, Organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- fizički napadne/napadnu ili pretili/prete službenom licu, sudijama, Organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- na drugi način ometa/ometaju službena lica, sudije, učesnike i druge prisutne u organizaciji i daljem odvijanju i radu takmičenja.

U slučaju da trener i/ili vlasnik konja učini/učine neku od radnji opisanih u ovom članu Pravilnika, deklaratornu odluku o eliminisanju konja, trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja donosi Sudijski kolegijum.

Ukoliko trener i/ili vlasnik konja i pored odluke o eliminaciji nastavi/nastave da ometa/ometaju takmičenje na bilo koji način, odlukom Sudijskog kolegijuma biće fizički udaljen/udaljeni sa prostora na kojem se takmičenje održava. Udaljenje trenera i/ili vlasnika konja izvršavaju službena lica OUP na poziv Organizatora takmičenja i Sudijskog kolegijuma.

U slučaju eliminacije konja, trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja usled ponašanja sankcionisanog u čl. 13. ovog Pravilnika, o sankcionisanju konja, trenera i/ili vlasnika konja odlučuje Disciplinska komisija Saveza u skladu sa propisima Saveza.

U slučaju eliminacije konja, trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja sankcionisanog u čl. 13. ovog Pravilnika, i udaljenja trenera i/ili vlasnika konja sa prostora na kojem se takmičenje održava, trener i/ili vlasnik konja je/su obavezan/obavezni da nadoknadi/nadoknade svaku štetu organizatoru takmičenja, nastalu usled njegovog/njihovog ponašanja.

U slučaju eliminacije konja iz daljeg toka takmičenja i udaljenja trenera i/ili vlasnika konja sa prostora na kojem se takmičenje održava sankcionisanog u čl. 13. ovog Pravilnika, Disciplinska komisija Saveza ne može izreći blažu kaznu od najmanje šest meseci suzpenzije konja sa svih takmičenja u zemlji i inostranstvu.

Promena vlasnika konja i/ili promena trenera konja, konja, vlasnika konja i/ili trenera konja ne oslobađa kazne.

Disciplinska komisija Saveza može odlučiti da konja, trenera i/ili vlasnika konja kazni i strožije i da pored zabrane takmičenja izrekne i druge kazne i mere predviđene propisima Saveza.

Na odluku Disciplinske komisije ima se pravo žalbe **Upravnom odboru.**

FEI DEFINICIJE KRETNJI I RADNJI

ČLAN 401 SVRHA I OPŠTI PRINCIPI DRESURNOG JAHANJA

Dresurno jahanje je disciplina koja ima za predmet harmoničan psihofizički razvoj konja. Kao rezultat, postiže se smirenost, mekoća, podatnost, opuštenost i fleksibilnost konja, kao i poverljiv, koncentrisan i rad kontakt i razumevanje sa takmičarem.

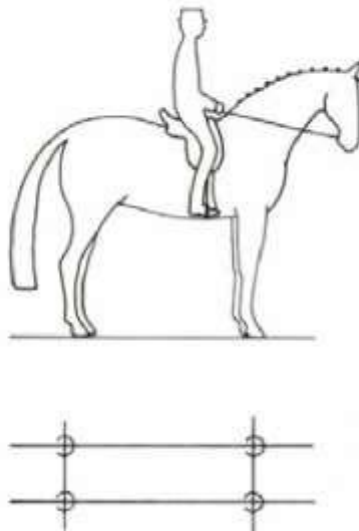
Gore navedeni kvaliteti ogledaju se u:

- ~ slobodi i regularnosti koraka
- ~ harmoniji, lakoći i neusiljenosti pokreta
- ~ lakoći prednjeg dela trupa i angažovanošću zadnjeg dela trupa, kao rezultata jakog impulsa
- ~ potpunom prihvatanju žvale sa podatnošću, bez tenzije ili otpora

1. Prema navedenom, krajnji rezultat je utisak da konj sve tražene radnje i kretnje izvodi rado i prirodno. Poverljiv i koncentrisan, on se rado predaje kontroli jahača, ostajući potpuno prav pri svakoj radnji na pravcu i adekvatno lateralno savijen kada se kreće po luku.
2. Hod konja je slobodan, regularan i neusiljen. Kas je slobodan, lak, regularan i aktivan. Galop je pravilan, lagan i balansiran. Zadnji skočni zglobovi nikad nisu neaktivni ili lenji. Oni reaguju na svaki, pa makar i najmanji signal takmičara i time daju živahnost i lakoću ostalim delovima tela.
3. Zahvaljujući impulsu i elastičnosti svojih zglobova, slobodnih od ograničavajućeg dejstava otpora, konj sluša komande rado i bez dvoumljenja i na njih reaguje smireno i precizno. Time odaje utisak prirodnog psihofizičkog sklada.
4. U toku celog rada pa i u stoju, konj mora biti na žvali (u naslonu). Za konja se smatra da je na žvali kada mu je vrat manje ili više podignut i povijen u zavisnosti od stadijuma treninga i stepena prikupljenosti odnosno produženosti kretnje, prihvatajući žvalu sa lakim i konstantno mekanim kontaktom sa potpunom podatnošću. Glava je mirna, po pravilu blago ispred vertikale, sa fleksibilnim potiljačno - vratnim delom kao najvišom tačkom vrata, i bez ikakvog otpora prema jahaču.
5. Kadenca se prikazuje u kasu i galopu, i rezultat je odgovarajuće harmonije koju konj pokazuje pri regularnoj, izbalansiranoj i impulsivnoj kretnji. Kadenca mora da se održi u svim zadacima u kasu ili galopu i u svim njihovim varijacijama.
6. Regularnost kretnji je osnovni princip dresure.

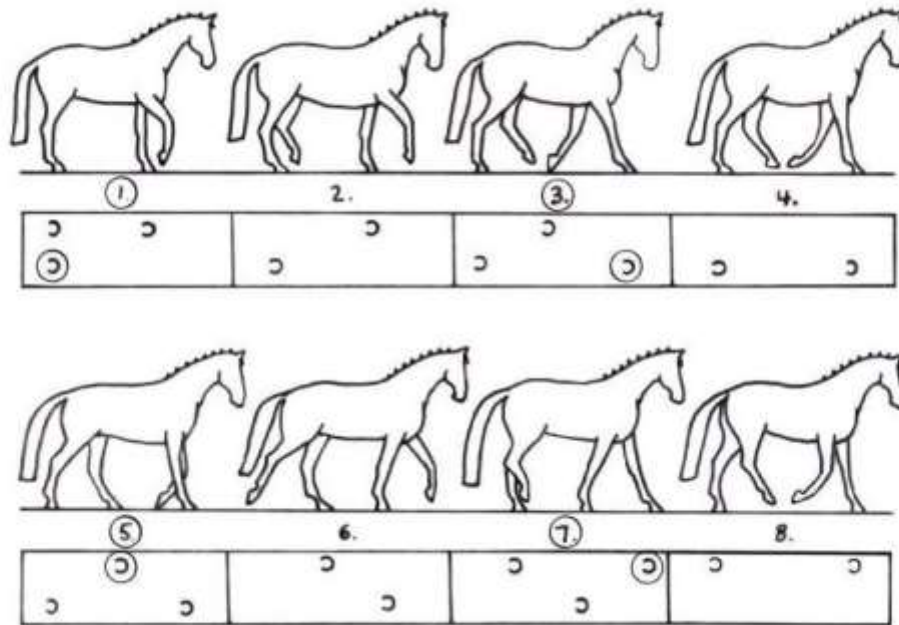
ČLAN 402 STOJ

1. U stoju, konj mora da stoji sa pažnjom usresređenom na radnju, angažovan, nepokretan, prav i kvadratičan, sa sopstvenom težinom podjednako raspoređenom na sve 4 noge. Vrat treba da je uzdignut, s potiljkom kao najvišom tačkom i linijom čela malo ispred vertikale. U stoju, konj mora da je u naslonu, sa lakim i mekim kontaktom sa rukama jahača i može lagano da žvaće žvalu i da bude spreman da krene u sledeći pokret na najmanji znak od strane jahača.
2. **Stoj** se izvodi tako što se težina konja raspoređuje na zadnje noge sa pravilno pojačanim dejstvom sedišta i nogu jahača, vodeći konja ka mekano sprečavajućim rukama, postižući time skoro iznenađan, ali ne nagao stoj na prethodno određenom mestu. Stoj se priprema u serijama poluparada (pogledati: Prelaske).
3. Kvalitet kretnje pre i posle stoja je integralni deo ocene.

ČLAN 403 HOD

1. **Hod** je marširajuća kretnja u pravilno i jasno definisana četiri takta sa jednakim intervalima između svakog takta. Ova pravilnost povezana sa potpunom opuštenošću mora da se održava kroz sve radnje u hodu.
2. Kada se prednja i zadnja noga iste strane kreću u skoro u istom taktu, hod teži da postane lateralna kretnja. Ova neregularnost, koja može da postane lateralan hod, je ozbiljan poremećaj hoda kao kretnje.
3. Sledeće vrste hoda su priznate: Srednji hod, Prikupljen hod, Produžen hod i Slobodan hod. Treba uvek da postoji jasna razlika u stavu i dužini koraka u različitim vrstama hoda.
 - 3.1. **Srednji hod.** Jasan, pravilan i spontan hod umerene dužine koraka. Konj ostaje u naslonu, hoda energično, ali smireno, jednakim i odlučnim koracima, zadnje noge dodiruju tlo ispred otisaka kopita prednjih nogu. Takmičar održava lak, mek, konstantan kontakt sa ustima konja, dozvoljavajući prirodne pokrete glave i vrata.
 - 3.2. **Prikupljen hod.** Konj je u naslonu, kreće se odlučno napred, sa uzdignutim i lučno povijenim vratom i pokazujući jasno samonosivost. Linija čela dostiže skoro vertikalni položaj, lak kontakt se održava sa ustima konja. Zadnje noge su angažovane sa dobrom akcijom skočnih zglobova. Korak treba da ostane marširajući i snažan, sa pravilnom sekvencom koraka. Koraci pokrivaju manje tla i viši su nego u srednjem hodu, zato što se svi zglobovi izražajnije savijaju. Prikupljen hod je kraći nego srednji hod, ali prikazuje veću aktivnost.
 - 3.3. **Produžen hod.** Konj svojim korakom zahvata najviše moguće tla, bez žurbe i gubljenja regularnosti koraka. Zadnje noge jasno dodiruju tlo ispred otisaka kopita prednjih nogu. Takmičar dozvoljava konju da ispruži glavu i vrat (u napred i prema dole) bez gubljenja kontakta sa ustima i kontrole lista. Njuška konja mora jasno da bude ispred vertikale.
 - 3.4. **Slobodan hod** je kretnja opuštenosti u kojoj je konju dozvoljena potpuna sloboda da spusti i ispruži svoju glavu i vrat. Stepenn pokrivenosti tla i ispruženosti koraka, sa jasnim otiscima zadnjih ispred otisaka prednjih nogu su osnovni pokazatelj kvaliteta slobodnog hoda.

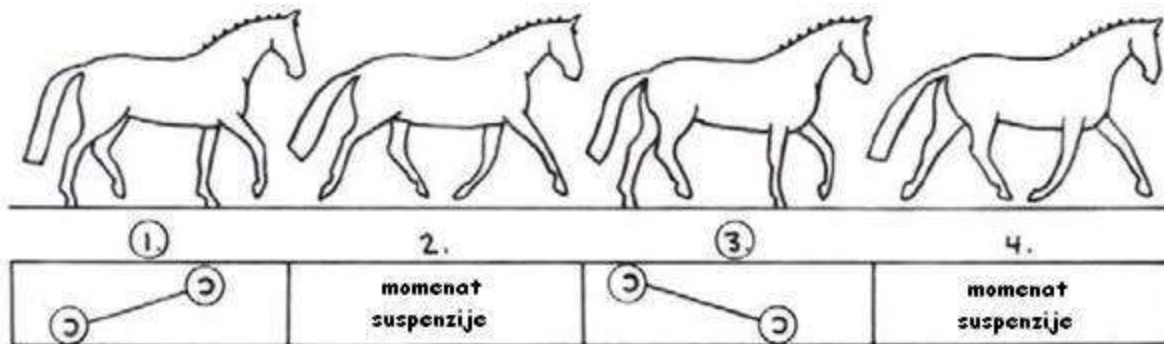
Hod je četvorotaktna kretnja u osam faza (brojevi u krugovima ukazuju na takt)

- 3.5. **Slobodan hod/Istezanje na dugom dizginu.** Ova vežba odaje jasan utisak opuštenosti konja i pokazuje izbalansiranost, gipkost, poslušnost i relaksiranost. Da bi pravilno izveo vežbu "istezanje na dugom dizginu", jahač mora postepeno da popušta dizgine kako konj postepeno ispruža glavu ka napred i na dole. Kako se vrat postepeno ispruža ka napred i nadole, usta konja manje ili više treba da dođu do horizontalne linije u visini plećki. Mora se održati elastičan i konstantan kontakt sa jahačevim rukama. Kretnja mora da održava svoj ritam i konj mora da bude lagan u plečkama sa dobro angažovanim zadnjim nogama. Pri prihvatanju dizgina konj mora da prihvati kontakt bez otpora na ustima ili potiljku.

ČLAN 404 KAS

1. **Kas** je dvotaktna kretnja u kojoj se smenjuju dijagonalno uparene noge (prednja leva i zadnja desna i suprotno) odvojenim momentom suspenzije.
2. Kas treba da prikaže slobodne, aktivne i pravilne korake.
3. Kvalitet kasa se sudi na osnovu opšteg utiska, tj. pravilnost i elastičnost koraka, kadenca i impuls u prikupljenom i produženom kasu. Kvalitet proizilazi iz gipkih leđa i dobro angažovanog zadnjeg dela trupa kao i iz sposobnosti zadržavanja istog ritma i prirodnog balansa (ravnoteže) u svim vrstama kasa.
4. Sledeće vrste kasa su priznate: Radni kas, Produženje koraka u kasu, Prikupljen kas, Srednji kas, Produženi kas.
 - 4.1. **Radni kas.** To je kretnja između prikupljenog i srednjeg kasa, u kojoj konj u treningu još uvek nije dovoljno razvijen i spreman za prikupljene kretnje. Konj pokazuje odgovarajući balans, ostajući u naslonu i kreće se napred sa jednakim i elastičnim koracima i sa dobrom angažovanošću skočnih zglobova. Izraz "dobra anagažovanost skočnih zglobova" ukazuje na značaj impulsa nastalog angažovanošću zadnjag dela trupa.

- 4.2. **Produženje koraka u kasu.** U testovima za četvorogodce zahteva se produženje koraka. Ovo je oblik kretnje između radnog i srednjeg kasa u kojoj konj u treningu nije dovoljno razvio srednji kas.
- 4.3. **Prikupljen kas.** Konj je u naslonu, kreće se napred, sa uzdignutim i lučno savijenim vratom. Dobro angažovani i savijeni skočni zglobovi održavaju energičan impuls, omogućavajući plečkama da se pomeraju sa većom pokretljivošću, pokazujući potpunu samonosivost. Iako su koraci konja kraći nego u drugim vrstama kasa, elastičnosti i kadenca se ne smanjuju.
- 4.4. **Srednji kas.** Ovo je kretnja umerene produženosti u poređenju sa produženim kasom, ali "zaokrugljenija", nego produžen kas. Konj se kreće, bez užurbanosti, unapred sa jasno vidljivo dužim koracima i sa impulsom nastalim angažovanošću zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju da nosi glavu malo više ispred vertikale, nego u prikupljenom i radnom kasu i u isto vreme mu dozvoljava da blago spusti glavu i vrat. Koraci treba da budu jednaki, a cela kretnja izbalansirana i nesputana.
- 4.5. **Produžen kas.** Konj svojim korakom pokriva najviše moguće tla. Bez užurbanosti, koraci su produženi do maksimuma kao rezultat jakog impulsa koji potiče od angažovanosti zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da produži celokupnu liniju uz kontrolu potiljka i tako osvaja tlo. Prednja kopita treba da dodirnu zemlju u tački u koju upire potpuno ispružena noga u iskoraku. Pokreti prednjih i zadnjih nogu treba da dosežu jednako napred u trenutku produženja. Cela kretnja treba da je dobro izbalansirana, a prelaz u prikupljen kas treba da se izvede tačno sa prebacivanjem težine na zadnji deo trupa.
5. Sve radnje u kasu se izvršavaju sedeći, ukoliko nije drugačije naznačeno u testu.

Kas je dvotaktna kretnja u 4 faze (brojevi u krugovima ukazuju takt)

ČLAN 405 GALOP

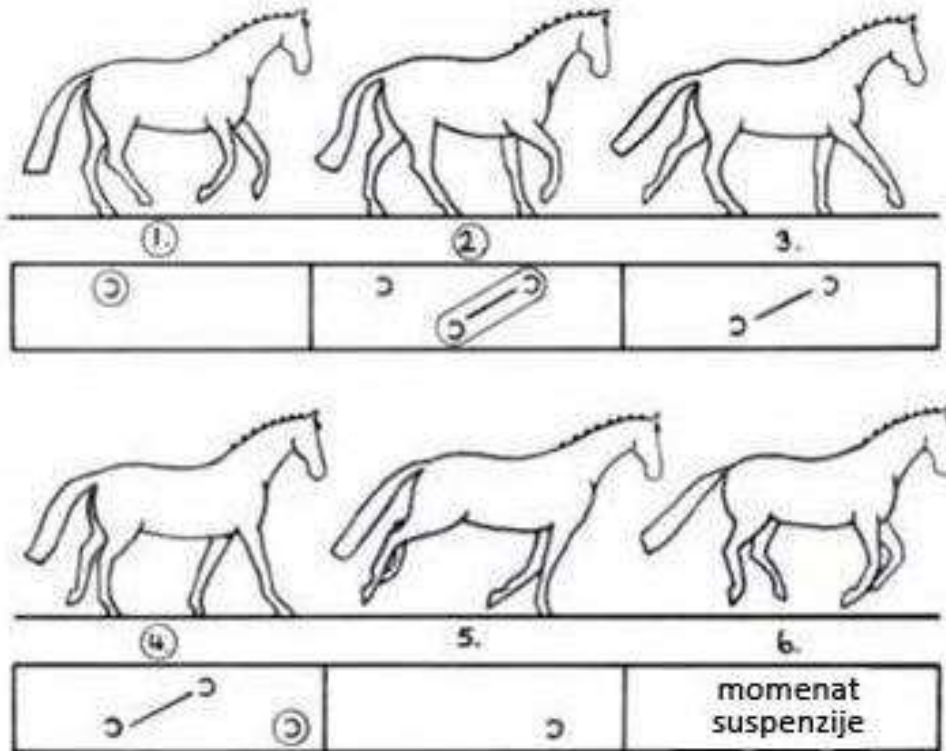
- Galop (kenter)** je trotaktna kretnja, u kojoj, na primer u galopu na desnu ruku, otisci kopita imaju sledeći niz: leva zadnja, leva dijagonala (leva prednja i desna zadnja u isto vreme) i desna prednja noga, praćeno momentom suspenzije (lebdenja) sa sva četiri noge u vazduhu, pre nego što sledeći korak počne.
- Prelaz u lak, regularan galop sa kadencom treba da se izvodi bez oklevanja.
- Kvalitet galopa se određuje prema opštem utisku, tj. prema regularnosti i lakoći kretnje i tendenciji konja da ide u vis kao i kadenca dobijene prihvatanjem žvale sa gipkim potiljkom i angažmanom zadnjeg dela trupa sa aktivnim skočnim zglobova sa mogućnošću održavanja

istog ritma i prirodnog balansa , čak i posle prelaska iz jedne u drugu vrstu galopa. Konj uvek treba da ostane prav na pravcu i odgovarajuće savijen po kružnoj putanji.

4. Sledeće vrste galopa su priznate: Radni galop, Produženje koraka u galopu, Prikupljen galop, Srednji galop i Produženi galop.
 - 4.1. **Radni galop.** Ovo je kretnja između prikupljenog i srednjeg galopa, u kojoj konj u treningu još uvek nije dovoljno razvijen i spreman za prikupljene kretnje. Konj pokazuje prirodan balans uz ostajanje u naslonu, kreće se napred jednakim, lakim i aktivnim koracima sa dobro angažovanim skočnim zglobovima. Termin "angažovani skočni zglobovi" ukazuje na važnost impulsa nastalog angažovanjem zadnjeg dela trupa.
 - 4.2. **Produženje koraka u galopu.** U testovima za četvorogodce zahteva se produženje koraka. Ovo je oblik kretnje, između radnog i srednjeg galopa, u kojoj konj u treningu nije dovoljno razvio srednji galop.
 - 4.3. **Prikupljen galop.** Konj ostaje u naslonu, kreće se napred sa izdignutim i lučno savijenim vratom. Skočni zglobovi dobro angažovani, zadržavaju energičan impuls, omogućavajući plečkama da se pomeraju sa većom pokretljivošću uz pokazivanje potpune samonosivosti i tendencije da ide u vis. Koraci konja su kraći nego u drugim vrstama galopa, ali ne gube na elastičnosti i kadenci.
 - 4.4. **Srednji galop.** Ovo je kretnja između radnog i produženog galopa. Bez užurbanosti, konj se kreće napred sa jasno dužim koracima i impulsom od zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da nosi glavu malo više ispred vertikale, nego u prikupljenom i radnom galopu i u isto vreme dozvoljava konju da blago spusti glavu i vrat. Koraci treba da su izbalansirani i nesputani.
 - 4.5. **Produžen galop.** Konj svojim korakom pokriva najviše moguće tla. Bez užurbanosti konj produžava korak do sopstvenog maksimuma. Konj istovremeno ostaje smiren, lak i prav kao rezultat velikog impulsa aktivnosti zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da produži celokupnu liniju uz kontrolu potiljka i tako osvaja tlo. Cela kretnja treba da je dobro izbalansirana, a prelaz u prikupljen galop treba da se izvede tačno sa prebacivanjem težine na zadnji deo trupa.
 - 4.6. **Kontra galop** je balansirana i prava kretnja koja mora da se izvede u prikupljenosti. Konj galopira u pravilnoj sekvenci sa vodećom spoljnom prednjom nogom postavljen u odnosu na vodeću nogu. Zadnje noge bi trebalo da prate trag prednjih nogu.
 - 4.7. **Jednostavna promena noge u galopu.** Ovo je kretnja u kojoj se posle direktnog prelaska iz galopa u hod, sa tri do pet jasno definisanih koraka u hodu, prelazi u drugi galop.
 - 4.8. **Šanžman** se izvodi u jednom (1) koraku sa prednjim i zadnjim nogama koje se menjaju u isto vreme. Promena vodeće prednje i zadnje noge se odvija u toku momenta suspenzije. Dejstva jahača moraju da budu precizna i neupadljiva.

Šanžman se može izvoditi u serijama, na svaki 4, 3, 2 ili svaki korak. Konj i u seriji promena ostaje lak, smiren i prav sa dobrim impulsom, održavajući isti ritam i balans kroz celu seriju promena . U cilju da se konju ne omete ili uznemiri lakoća, tečnost i pokrivenost tla šanžmana u seriji, mora da se održi dovoljno impulsa.

Ciljevi šanžmana: da pokaze reagovanje, osećajnost i poslušnost konja na dejstva za promenu vodeće noge.

Galop je trotaktna kretnja u 6 faza (brojevi u krugovima ukazuju takt)

ČLAN 406 Odstupanje

1. **Odstupanje** je dvotaktna kretnja u nazad, ali bez momenta suspenzije. Svaki dijagonalni par nogu se odiže i spušta od zemlje skoro istovremeno u dijagonalnim parovima. Kopita treba da se jasno odvoje od zemlje i da prednje noge ostanu na istom tragu sa zadnjim nogama.
2. U toku cele vežbe konj treba da ostane u naslonu, zadržavajući želju da se kreće napred.
3. Očekivanje ili ranije započinjanje radnje, opiranje, izbegavanje kontakta, ili uvijanje zadnjeg dela trupa sa prave linije, širenje ili neaktivnost zadnjih nogu i "protezanje" prednjih nogu su ozbiljne greške.
4. Koraci se broje kada se svaka prednja noga pomeri nazad. Nakon završetka zahtevanog broja koraka u nazad, konj bi trebalo da pokaže kvadratičan stoj ili da odmah krene unapred u traženu kretnju. U testovima gde se traži odstupanje jedne konjske dužine u nazad, treba uraditi sa tri ili četiri koraka.
5. Vezano odstupanje je kombinacija dva odstupanja sa koracima u hodu između. Potreba da bude izvršeno sa tečnim prelascima i u okviru traženog broja koraka.

ČLAN 407 Prelasci

Promene kretnje i oblika u okviru kretnje treba da budu tačno izvedene na zadatom slovu. Kadenca (osim u hodu) same kretnje treba da se zadrži do momenta kada se kretnja ili pokret menja ili kada je konj u stoju. Prelasci u okviru kretnje moraju da budu jasno definisani i to kroz održavanje istog ritma i kadence. Konj treba da ostane lagan u ruci, smiren i održavajući pravilnu poziciju. Isto se odnosi na prelasku iz jednog pokreta u drugi, na primer iz pasaža u pijafe i obrnuto.

ČLAN 408 POLUPARADA

Svaki pokret ili prelazak treba nevidljivo da je pripremljen jedva uočljivom poluparadom. Poluparada je skoro simultana, koordinirana radnja sedišta, nogu i ruku takmičara, sa ciljem povećanja pažnje i balansa konja, pre izvršenja pokreta ili prelaska ka nižim ili višim kretnjama. Prebacivanjem težine konja na zadnji deo trupa, angažovanjem zadnjih nogu i balans sapi se poboljšava u korist povećanja lakoće prednjeg dela trupa i poboljšanja celokupnog balansa konja.

ČLAN 409 PROMENE PRAVCA

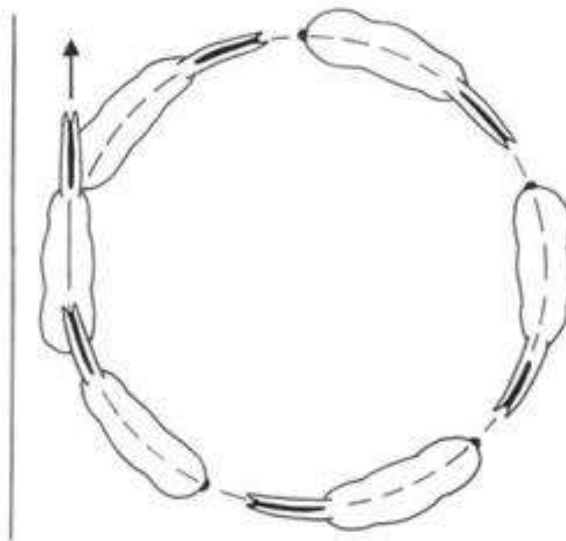
1. U promeni pravca, od konja se traži da prilagodi savijenost svoga tela zamišljenom luku putanje po kojoj se kreće, ostajući mek i odgovarajući na sva dejstva takmičara, bez opiranja, promene kretnje, ritma ili brzine.
 2. Promene pravca mogu se izvršavati na sledeće načine:
 - a) Skretanje pod pravim uglom uključujući jahanje kroz ugao. (jedna četvrtina kruga približno prečnika 6 metara)
 - b) Kratka i dugačka dijagonala.
 - c) Polovine malog i velikog kruga sa promenom ruke.
 - d) Polu-pirujete i okretanje na zadnjem delu trupa.
 - e) Serpentina
 - f) Suprotna promena ruke u zigzag*. Konj treba da je prav na momenat pre menjanja pravca
- *zigzag: Radnja koja sadrži više od dva primanja po dijagonali sa promenama pravca

ČLAN 410 FIGURE

Figure koje se traže u dresurnim testovima su krugovi, serpentine i osmice.

1. Mali krug

Mali krug je krug prečnika 6/8/10m. Ukoliko ima više od 10m u prečniku, koristi se termin krug.

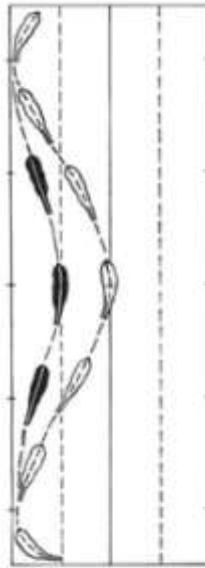
Krug

2. Serpentina

Serpentina sa nekoliko lukova koji dodiruju dužu stranu arene se sastoji od polukrugova povezanih pravom linijom. Kada se prelazi centralna linija, konj treba da je paralelan sa kraćom stranom arene, slika (a). U zavisnosti od veličine polukrugova varira i dužina prave linije koja ih povezuje. Serpentina sa jednim lukom na dužoj strani arene se izvršava sa 5m ili 10m udaljenosti od duže strane arene, slika (b). Serpentine oko centralne linije se izvršavaju između zamišljenih linija koje dele arenu na četvrtine (quarter line), slika (c).

a)

b)

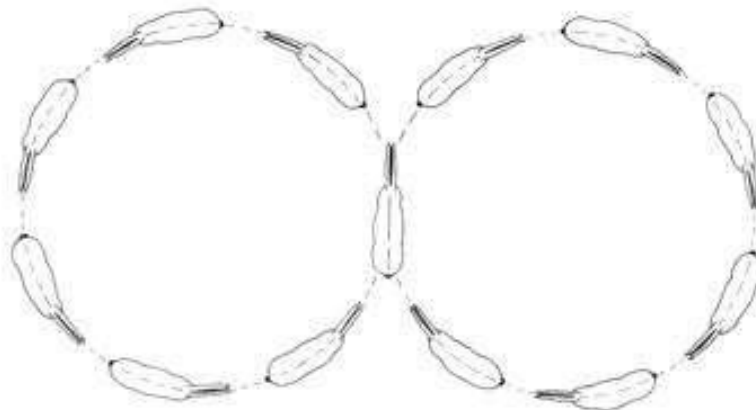

c)

Serpentine

3. Osmica

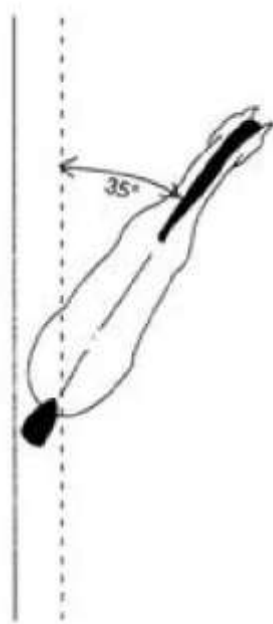
Osmica je figura koja se sastoji od dva mala kruga ili dva kruga jednake veličine, kao što je zadato u testu, koji se spajaju u centru osmice. Takmičar treba da ispravi konja momenat pre nego što će započeti promenu pravca u centru same figure.

Osmica

ČLAN 411 JILDING (LEG-YIELDING)

1. Cilj leg jildinga: Pokazivanje savitljivosti i lateralnog "odgovara" konja.
2. **Jilding.** Vežba se izvodi u radnom kasu (u FEI testovima). Konj je skoro prav, osim blage savijenosti u potiljačnom delu suprotno od pravca u kome se kreće, tako da takmičar vidi obrvu i nozdrvu konja. Unutrašnje noge prebacuje i ukršta ispred spoljnih. Jilding treba uključiti u trening pre nego što je konj spreman za prikupljen rad. Kasnije, zajedno sa naprednijom radnjom primanja plečke, to je najbolji način da konj bude mekan, opušten i nestegnut u korist dobijanja slobode pokreta, elastičnosti i regularnosti koraka, kao i lakoće i harmonije kretnji.
3. Jilding se može jahati "po dijagonali", i u tom slučaju konj treba da je postavljen što je moguće više paralelno dužoj strani arene, mada prednji deo trupa treba malo da predhodi zadnjem delu trupa. Takođe se može izvoditi "duž ograde/zida", i u tom slučaju konj treba da je pod uglom od 35° stepeni u odnosu na pravac po kome se kreće.

jilding

jilding duž zida po dijagonali

ČLAN 412 LATERALNE KRETNJE/PRIMANJA

1. Glavni cilj lateralnih kretnji – osim leg jildinga - je da razvije i poveća anagažovanost zadnjeg dela trupa a time i prikupljenost konja.
2. Pri svim lateralnim kretnjama: primanje plečke, travers (primanje sapi), renvers (primanje prednjeg dela trupa), primanje po dijagonali, konj je blago lateralno savijen i kreće se na različitim tragovima.
3. Lateralna savijenost i savijenost u potiljačnom delu nikada ne smeju biti pre naglašeni tako da remete ritam, balans i tečnost pokreta.
4. Pri svim lateralnim kretnjama treba da se zadrže sloboda i regularnost koraka, održava stalan impuls, kao i gibkost, kadenca i izbalansiranost. Impuls se često gubi usled preokupacije takmičara na lateralno savijanje konja, gurajući ga previše u stranu.

5. **Primanje plećke.** Izvodi se u prikupljenom kasu. Konj se jaše sa blagom, ali ujednačenom savijenošću oko unutrašnje noge takmičara, održavajući kadencu i konstantan ugao od oko 30° stepeni. Konjska unutrašnja prednja noga prebacuje i prelazi ispred spoljne prednje noge; unutrašnja zadnja noga korača napred ispod konjskog tela prateći isti trag kao i spoljna prednja noga, sa spuštanjem unutrašnjeg kuka. Konj je savijen suprotno od pravca kretanja.

6. **Primanje sapi (travers).** Može se izvoditi u prikupljenom kasu ili u prikupljenom galopu. Konj je blago savijen oko unutrašnje noge takmičara, ali pod većim uglom nego pri primanju plećke. Stalan ugao od oko 35° stepeni treba da bude pokazan, od napred i od pozadi vide se četiri traga. Prednji deo trupa ostaje na stazi, a zadnji deo trupa se kreće unutra. Spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. Konj je savijen u pravcu u kome se kreće.

Da bi se započeo travers, zadnji deo trupa mora napustiti stazu, ili posle ugla ili kruga da se ne vrati na stazu. Na kraju traversa, zadnji deo trupa se vraća na stazu (bez ikakvih kontra svijanja potiljka/vrata) kao u završetku kruga.

Cilj traversa: Da se pokaže tečan prikupljen kas, kretanje na pravcu i pravilna savijenost. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.

7. **Primanje prednjeg dela trupa (renvers).** Kretanja poput "slike u ogledalu" u odnosu na primanje sapi. Zadnji deo trupa ostaje na stazi dok se prednji deo trupa pomera ka unutra. Da bi se završilo primanje prednjeg dela trupa prednji deo trupa se poravnava sa zadnjim delom trupa na stazi. U svemu ostalom dejstva i principi su isti kao i kod primanja sapi.

Konj je blago savijen oko unutrašnje noge takmičara. Spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. Konj je savijen u pravcu u kome se kreće.

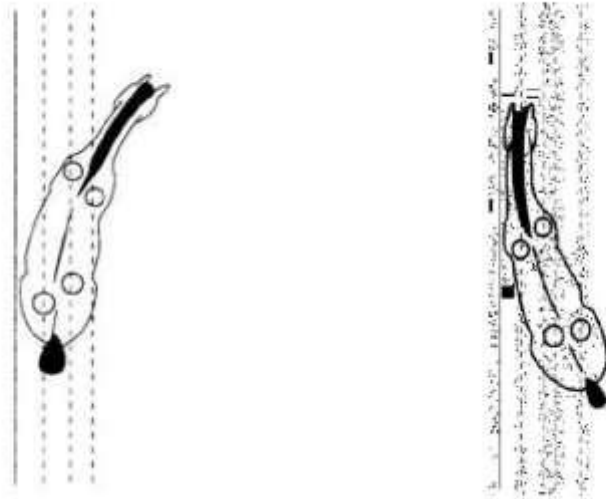
Cilj renversa: Da pokaže tečan prikupljen kas na pravcu i većim savijenostima od primanja plećke. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.

8. **Primanje po dijagonali (Half-pass).** To je varijacija primanja sapi koja se izvodi na "dijagonali" umesto uz ogradu/zid manježa. Može se izvoditi u prikupljenom kasu (i u pasažu u testovima slobodnog stila) ili u prikupljenom galopu. Konj treba da je jasno savijen u pravcu u kome se kreće oko unutrašnje noge takmičara. Konj treba da zadrži istu kadencu i balans kroz celu radnju. U cilju da se dobije na slobodi i pokretljivosti ramenog pojasa konja od velike je važnosti da impuls bude održavan, naročito angažman unutrašnje zadnje noge. Telo konja je skoro paralelno sa dugačkom stranom arene sa prednjim delom trupa blago ispred zadnjeg dela trupa.

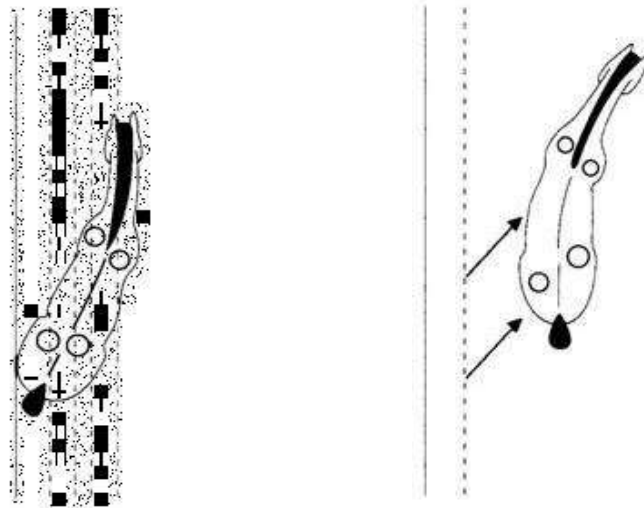
U kasu spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. U galopu, kretanja se prikazuje u serijama uzdignutih iskoraka u napred i u stranu.

Cilj primanja u kasu: Da pokaže tečan prikupljen kas na dijagonali sa većim stepenom savijenosti nego u primanju plećke. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.

Cilj primanja u galopu: Isto tako pokazuje i razvija prikupljenost i gipkost galopa, krećući se tačno u stranu bez gubitka ritma, balansa ili mekoće i podatnost prema savijenosti/bend.

Primanje plećke *Primanje sapi (travers)*

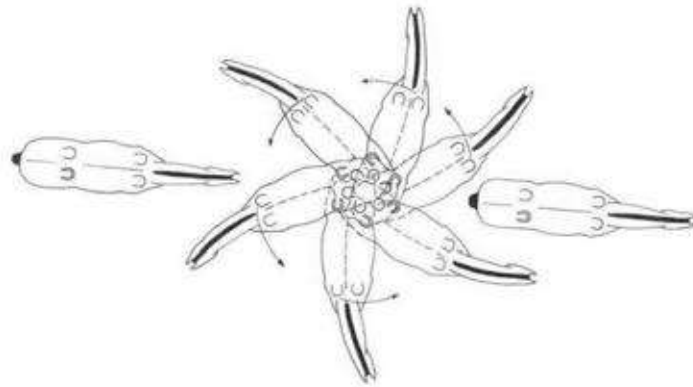
Primanje prednjeg dela trupa (renvers) *Primanje po dijagonali*

ČLAN 413 PIRUETA, POLU-PIRUETA I OKRETANJE NA ZADNJEM DELU TRUPA

1. **Pirueta** (polu-pirueta) je okret od 360 stepeni (180 stepeni), koji se izvodi na dva traga, prečnika jednakog dužini konja, sa prednjim delom trupa koji se kreće oko zadnjeg dela trupa.
2. Pirueta (polu-pirueta) se obično izvodi u prikupljenom hodu ili galopu, a takođe može da se izvode u pijafeu.
3. Kod piruete (polu-piruete) prednje noge, kao i spoljna zadnja noga se kreću oko unutrašnje zadnje noge. Unutrašnja zadnja noga opisuje krug najmanjeg mogućeg prečnika.
4. Bez obzira na kretnju u kojoj se pirueta (polupirueta) izvodi, konj blago savijen u pravcu u kome se okreće, ostajući "u naslonu" sa lakim kontaktom, okrećući se tečno, održavajući istu sekvencu i isti vremenski interval spuštanja nogu na zemlju. Potiljak ostaje "najviša" tačka konja tokom cele kretnje.
5. U toku izvođenja piruete (polu-piruete) konj treba da zadrži svoju aktivnost (i u hodu) i ni u kom slučaju ne sme da se kreće u nazad ili u stranu.

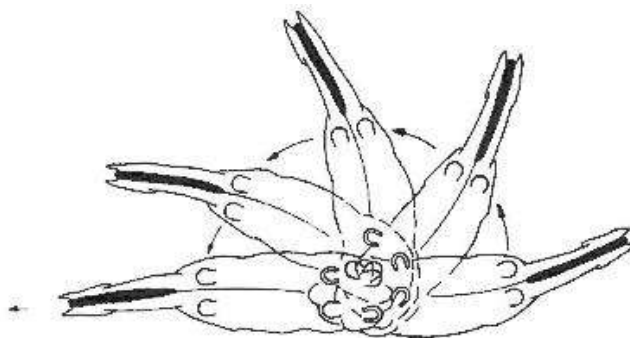
6. U izvođenju piruete (polu-piruete) u galopu, takmičar mora da održi savršenu lakoću pokreta konja s akcentom na prikupljenost. Zadnji deo trupa je dosta angažovan i spušten i pokazuje dobru elastičnost zglobova. Sastavni deo kretnje je jedan galopski skok pre i jedan posle same piruete. Ovi galopski skokovi treba da odražavaju povećanu angažovanost, pravoću i prikupljenost pre piruete, kao i da je balans ostao nepromenjen po završetku piruete.

Cilj piruete i polu-piruete u galopu: da demonstrira spremnost konja da se okreće u krug oko unutrašnje zadnje noge na malom prečniku, blago savijen u pravcu okreta, održavajući aktivnost i čistoću galopa, pravost i balans pre i posle figure i čiste galopske korake u okretu. U pirueti i polu-pirueti u galopu, sudije moraju da prepoznaju pravi galopski korak kao i da dijagonala - unutrašnja zadnja noga, spoljašnja prednja noga - ne dodiruju zemlju istovremeno.

Pirueta i polu-pirueta u galopu

7. Kvalitet izvođenja piruete (polu-piruete) se ocenjuje prema gipkosti, lakoći i regularnosti, kao i preciznosti i glatkosti ulaska i izlaska. Pirueta u galopu treba da bude izvršena u 6 do 8 koraka, a polu-pirueta u 3 do 4 koraka.
8. Polu-pirueta u hodu (180° stepeni) se radi u prikupljenom hodu sa prikupljenošću koja se održava tokom cele vežbe. Kada konj izlazi iz polu-piruete vraća se na početni trag bez ukrštanja zadnjih nogu.

Polu-pirueta u hodu

9. Okretanje na zadnjem delu trupa iz hoda. Za mlađe konje koji još uvek ne mogu da pokažu prikupljen hod "okretanje na zadnjem delu trupa" je vežba da pripremi konja za prikupljenost. "Okretanje na zadnjem delu trupa" se izvodi iz srednjeg hoda sa pripremom kroz polu-parade da se malo skrate koraci i da poboljša sposobnost da se saviju zglobovi zadnjeg dela trupa. Konj ne staje pre ili posle okreta. "Okretanje na zadnjem delu trupa" može da se izvodi sa većim

prečnikom (otprilike $\frac{1}{2}m$) od prečnika piruete u hodu, ali zahteva na nivou skale treninga da se ritam, kontakt, aktivnost i pravost održe.

10. Okretanje na zadnjem delu trupa iz stoja (180° stepeni). Da bi se održala tendencija kretnje ka napred, jedan ili dva koraka u napred na početku okreta su dozvoljeni. Isti kriterijum se primenjuje i za okretanje na zadnjem delu trupa iz hoda.

ČLAN 414 PASAŽ

1. **Pasaž** je odmeren, veoma prikupljen kas sa velikom elevacijom i kadencom. Karakteristika mu je veoma naglašen angažman zadnjeg dela trupa, sa jasno izraženom savijenošću kolena i skočnih zglobova, kao i gracioznost i elastičnost pokreta. Svaki dijagonalni par nogu se naizmenično diže se i spušta na zemlju, sa jasnom kadencom i produženim momentom suspenzije.
2. U principu visina vrha kopita podignute prednje noge treba da bude u nivou sredine potkolenice druge prednje noge, vrh kopita zadnje noge treba da dosegne blago iznad putičnog zgloba druge zadnje noge.
3. Vrat konja treba da je podignut i elegantno lučno savijen, sa potiljkom kao najvišom tačkom, i linije čela blizu vertikale. Konj treba da ostane lak i mek "na žvali" bez promene kadence. Impuls ostaje živahan i naglašen.
4. Neregularnost koraka zadnjih ili prednjih nogu, "ljuljanje" prednjeg ili zadnjeg dela trupa sa jedne na drugu stranu kao i nagli pokreti prednjih ili zadnjih nogu, kao i vučenje zadnjih nogu ili dupli udarac u momentu suspenzije su ozbiljne greške.

Cilj pasaža je da prikaže najviši stepen prikupljenosti, kadence i suspenzije u kasu.

ČLAN 415 PIJAFE

1. **Pijafe** je radnja sa veoma velikim stepenom prikupljenosti, kadence, elevacijom nogu po dijagonali, koja odaje utisak da konj ostaje u mestu. Leđa konja su meka i elastična. Zadnji deo trupa je spušteniji, zadnje noge sa aktivnim radom skočnih zglobova su dobro angažovane, dajući veliku slobodu i pokretljivost plečkama i prednjem delu trupa. Svaki dijagonalni par nogu se odiže i spušta naizmenično na zemlju sa gipkošću u jednakoj kadenci.
2. U principu visina vrha kopita podignute prednje noge treba da bude u nivou sredine potkolenice druge prednje noge. Vrh kopita zadnje noge treba da dosegne tačno iznad putičnog zgloba druge zadnje noge.
3. Vrat konja treba da je podignut i elegantno lučno savijen, sa potiljkom kao najvišom tačkom. Konj treba da ostane "na žvali", gibak u potiljačnom delu, održavajući mek kontakt. Telo konja treba da se kreće gipko, harmonično i sa kadencom.
4. Pijafe uvek mora da je nadahnut živahnim impulsom i obeležen savršenim balansom. Dok konj odaje utisak da radnju izvodi u mestu, može da postoji sklonost da se kreće napred, koja se pokazuje u nestrpljivošću očekivanja da krene napred čim se to od njega zatraži.
5. Čak i malo kretanje ka nazad, neregularnost ili nagli koraci zadnjih ili prednjih nogu, nejasnih dijagonalnih koraka, ukrštanje bilo prednjih ili zadnjih nogu, "ljuljanje" prednjeg ili zadnjeg dela trupa sa jedne na drugu stranu, širenje prednjih ili zadnjih nogu, pokretanje suviše ka napred i dvotaktni ritam su sve ozbiljne greške.

Cilj pjafea je da demonstrira najviši stepen prikupljenosti dok odaje utisak da se ostaje u mestu.

ČLAN 416 IMPULS/PODATNOST

1. **Impuls** je termin koji se upotrebljava da opiše transformaciju kontrolisane pokretačke energije, nastale angažovanjem zadnjih nogu, u atletsku kretnju konja. Najbolje se vidi kada se leđa konja mekano i opuštено gibaju, vođena blagim kontaktom, u skladu sa rukama takmičara.
 - 1.1 Brzina, za sebe, ima malo veze sa impulsom: rezultat je najčešće razvučenost koraka. Vidljiva karakteristika impulsa je više izražena aktivnost zadnjih nogu pre u kontinuiranoj nego u isprekidanoj akciji. Kad se zadnja noga odiže od zemlje, skočni zglobovi prvo treba da se kreću ka napred pre nego ka gore, a nikako prema nazad. Bitan element impulsa je vreme koje konj provede u "vazduhu", a pre nego na zemlji. Impuls se, prema tome, vidi samo u onim kretnjama koje imaju period suspenzije.
 - 1.2 Impuls je preduslov za dobru prikupljenost u kasu i galopu. Ako nema impulsa, nema šta da se prikupi.
2. **Podatnost** ne znači ropsku pokornost, već predstavlja poslušnost koja se ogleda u konstantnoj pažnji, volji i poverenju u celokupnom ponašanju konja, kao i harmoniji i lakoći izvođenja svih radnji.

Stepen podatnosti se takođe manifestuje i u načinu na koji konj prihvata žvalu, sa lakim i mekanim kontaktom i gipkosti u potiljačnom delu. Otpor ili izbegavanje takmičareve ruke bilo da je "iznad žvale" ili "iza žvale" pokazatelji su nedostatka podatnosti. Glavni kontakt sa konjskim ustim mora da ide preko obične žvale.

 - 2.1 Izbacivanje jezika, prebacivanje jezika preko žvale ili guranje žvale iz usta, kao i škr gutanje zubima, šibanje repom, su najčešće znaci nervoze, tenzije ili otpora konja i moraju da se uzmu u obzir od strane sudija prilikom ocenjivanja same radnje, kao i u kolektivnim ocenama pod stavkom "podatnost".
 - 2.2 Prva pomisao kada razmatramo podatnost je dobrovoljna spremnost konja, da razume šta se traži od njega, da ima dovoljno poverenja u jahača i da reaguje na dejstva bez straha ili tenzije.
 - 2.3 Pravost konja, tendencija da ide u vis i balans omogućavaju mu da ostane ispred jahačevih nogu i da ide u napred sa prihvatajući i samonosivi kontakt sa žvalom. Ovo je šta zaista predstavlja slika harmonije i lakoće.

Ispunjavanje glavnih zahteva/pokreta u dresurnom testu je glavni kriterijum podatnosti.

ČLAN 417 PRIKUPLJENOST

Cilj prikupljenosti je:

- a) Da razvije i poboljša balans i ravnotežu konja, koji su manje ili više poremećeni dodatnom masom takmičara.
- b) Da razvije i poveća sposobnost konja da spusti i angažuje zadnji deo trupa što doprinosi lakoći i pokretljivosti prednjeg dela trupa.
- c) Da potpomogne "udobnost i držanje" konja i učini ga prijatnijim za jahanje.

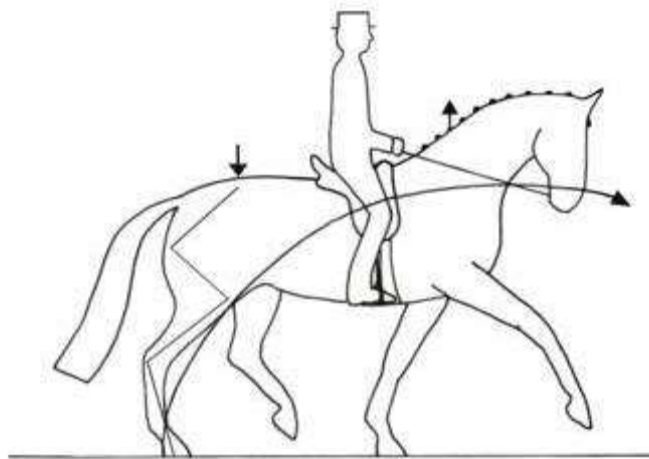
Prikupljenost se razvija kroz upotrebu polu-parada, upotrebom lateralnih kretnji: primanja plečke, traversa, renversa, primanja po dijagonalu.

Prikupljenost se poboljšava i postiže upotrebom sedišta, listova i aktivnih ruku da bi se angažovale zadnje noge. Savijenost zglobova je takva da podržava da zadnje noge mogu da gaze u napred pod telo konja.

Međutim, zadnje noge ne treba da budu angažovane previše napred pod konja, jer bi to isuviše skratilo bazu podrške i poremetilo celu kretnju. U tom slučaju, leđa bi se izdužila i podigla u odnosu na bazu koju čine noge konja, te bi stabilnost bila ugrožena i konj bi imao teškoću da uspostavi harmoničan i pravilan balans.

S druge strane, konj sa suviše dugačkom bazom podrške, u nemogućnosti ili ne želeći da angažuje zadnje noge u napred pod telo, nikada neće postići zadovoljavajuću prikupljenost okarakterisanu kao "udobnost i držanje", kao ni živahan impuls koji potiče od angažovanosti zadnjih nogu.

Položaj glave i vrata konja u prikupljenim kretanjama prirodno zavisi od stepena treninga i u nekom stepenu od njegove građe. Prikupljenost treba da je karakterisana podignutim vratom bez prisile, koji je harmonično savijen od grebena do potiljka koji predstavlja najvišu tačku, linije čela blago ispred vertikale. U trenutku kad takmičar upotrebi dejstva da bi trenutno dobio prikupljenost, glava konja može da bude više ili manje vertikalna. Luk savijenosti vrata je direktno povezan sa stepenom prikupljenosti.

ČLAN 418 POZICIJA JAHAČA I DEJSTVA KOJA PRIMENJUJE

1. Svi pokreti treba da su izvedeni sa nevidljivom pomoći i bez očiglednog napora takmičara. Takmičar treba da je dobro balansiran, elastičan, da sedi duboko u centru sedla i mirno prati ritam konja sa svojim krstima i kukovima, gipkih butina i listova, sa mirnim nogama ispuženim nadole. Pete treba da su najniža tačka. Gornji deo tela treba da je uspravan i gibak. Kontakt treba da je nezavisan od takmičarevog sedišta. Ruke treba da su mirne i blizu jedna drugoj, sa palcem kao najvišom tačkom i sa pravom linijom od lakta preko ruke do konjskih usta. Laktovi treba da su uz telo. Sve ovo omogućava takmičaru da prati pokrete konja mekano i slobodno.
2. Efikasnost takmičarevih dejstva određuje jasno ispunjenje traženih pokreta u testu. Uvek treba da odaje utisak harmonične saradnje između konja i takmičara.
3. Jahanje sa obe ruke je obavezno na FEI dresurnim takmičenjima (kao i na nacionalnim takmičenjima). Prilikom napuštanja arene u hodu na dugom dizginu posle završenog testa, takmičar može, po sopstvenoj odluci da drži dizgine samo u jednoj ruci. Za testove Slobodnog stila pogledati FEI Uputstva za sudije – Slobodni stil i Uputstva za ocenjivanje stepena teškoće u Slobodnom stilu dostupnih na www.fei.org
4. Upotreba glasa u toku izvođenja testa u bilo kom obliku, coktanje jezikom jedanput ili ponovljeno je ozbiljna greška i to treba uzeti u obzir prilikom ocenjivanja radnje.

DRESURNA TAKMIČENJA

ČLAN 419 CILJ DRESURNIH TAKMIČENJA

Takmičenje u dresurnom jahanju na Nacionalnom nivou ponovo su uspostavljena 1998. godine u cilju očuvanja umetnosti jahanja od zloupotrebe i da bi se zaštitila u svojoj lepoti i principijelnosti kako bi se ova disciplina kao netaknuta prenosila budućim generacijama jahača. Sastoji se od jednog ili više nivoa na kojima takmičari nastupaju jašući određene dresurne testove.

Na vlasnicima, trenerima i takmičarima je odgovornost u pogledu sposobnosti konja i takmičara da se takmiče na nivou za koji su se prijavili.

ČLAN 420 KATEGORIJE DRESURNIH TAKMIČENJA – CD (COMPETITION DRESSAGE)

Konjička takmičenja u dresurnom jahanju mogu biti organizovana kao:

- a) **Promotivna takmičenja (revije)** - mogu se organizovati samostalno i u okviru javnih takmičenja kao tačka dodatnog programa;
 - b) **Zvanična takmičenja (CDN)** – kao otvorena ili pozivna jednodnevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom i na njima mogu učestvovati svi takmičari predviđeni Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje;
 - c) **Konjički turniri (CDN)** - kao otvorena ili pozivna zvanična takmičenja većeg značaja, a traju dva i više dana, za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom. Na njima mogu učestvovati svi takmičari predviđeni Propozicijama. Predviđene su počasne i novčane nagrade. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje;
 - d) **Međunarodna konjička dresurna takmičenja koja nisu pod jurisdikcijom FEI (CDI)** – kao otvorena ili pozivna jednodnevna ili višednevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom, na kojima učestvuju takmičari iz zemlje i inostranstva, kako je predviđeno Propozicijama. Predviđene su počasne i novčane nagrade. Takmičenje se ne prijavljuje FEI-u. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje;
 - e) **Međunarodna konjička dresurna takmičenja pod jurisdikcijom FEI (CDI/CDI-W/CDIY/CDIJ/CDIP/CDI-CH)** – kao jednodnevna ili višednevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa FEI Pravilnikom, na kojima učestvuju takmičari iz zemlje i inostranstva kako je predviđeno Propozicijama. Predviđene su počasne i novčane nagrade. Takmičenje je prijavljeno FEI-u. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se dostavljaju FEI-u, Savezu i Odboru za dresurno jahanje.
1. Takmičenje može da se sastoji od jedne ili više utakmica za različite starosne kategorije takmičara odnosno različite nivoe.
 2. U svim utakmicama kao zadatak mogu se jahati Nacionalni testovi i/ili FEI testovi.
 3. **Za održavanje utakmica važe sledeća pravila:**

Ako se utakmice organizuju tako da sve starosne kategorije učestvuju u njoj tada se proglašenje vrši na sledeći način:

- a) ostvareni procenat u kategoriji dece množi se koeficijentom 1.1
- b) ostvareni procenat u kategoriji juniora množi se koeficijentom 1.05
- c) ostvareni procenat u kategoriji seniora množi se koeficijentom 1.0

Na osnovu ovako dobijenog procenta vrši se rangiranje takmičara, bez obzira na kategoriju.

Sva zvanična takmičenja se boduju prema važećem Pravilniku o rangiranju uspešnosti u dresurnom jahanju.

ČLAN 421 TESTOVI ZA TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU

1. Testovi

Savez i Odbor za dresurno jahanje imaju isključivo pravo izdavanja Nacionalnih dresurnih testova. Na takmičenjima međunarodnog karaktera moraju se koristiti važeći FEI testovi.

2. Ciljevi i standardi nivoa testova Saveza, odnosno ODJ.

UVODNI: od takmičara se traži da ima dobar stav u sedlu i da mu je sedište nezavisno od dizgina, da nije ukočen, da su mu pokreti opušteni, da ima stalan, lak kontakt sa žvalom/konjem, da pravilno koristi dejstva, bez suvišnih pokreta; od konja se traži da su mu kretnje pravilne, ritmične, neužurbane, da je smiren, opušten i poslušan i da reaguje adekvatno na takmičareva dejstva, da održava balans i ritam u prirodnoj, lako zaokrugljenoj liniji, bez prisile, da se kreće slobodno napred sa aktivnim zadnjim delom trupa, da prihvata žvalu bez otpora ili izbegavanja, da je prav na pravcu i da pokazuje odgovarajuću lateralnu savijenost kada se kreće po luku, da radi prelasku sa lakoćom, bez tenzije, da u stoju ostane miran, bez pokretanja.

POČETNI: od takmičara se traži da ima dobar stav u sedlu i da mu je sedište nezavisno od dizgina, da nije ukočen, da su mu pokreti opušteni, da ima stalan, lak kontakt sa žvalom/konjem, da pravilno koristi dejstva, bez suvišnih pokreta; od konja se traži da su mu kretnje pravilne, ritmične, neužurbane, da je smiren, opušten i poslušan i da reaguje adekvatno na takmičareva dejstva, da održava balans i ritam u prirodnoj, lako zaokrugljenoj liniji, bez prisile, da se kreće slobodno napred sa aktivnim zadnjim delom trupa, bez prikupljanja, ali da pokazuje lako povećan angažman zadnjeg dela trupa i tela uopšte nego na Uvodnom nivou, da prihvata žvalu bez otpora ili izbegavanja, da je prav na pravcu i da pokazuje odgovarajuću lateralnu savijenost kada se kreće po luku, da radi prelasku sa lakoćom, bez tenzije, da u stoju ostane miran, bez pokretanja.

ELEMENTARNI: od takmičara se traži da prikaže da je savladao tehniku jahanja i da ima zadovoljavajući nivo znanja da sve zadate elemente izvede korektno i precizno; od konja se traži da pokazuje veću angažovanost zadnjeg dela trupa sa adekvatnim mišićnim razvojem, da je u stanju da izvede zadate elemente sa lakoćom i mekoćom, bez napora, da ima više izraženo zaokrugljeniju liniju nego na Početnom nivou, kao rezultat većeg angažovanja zadnjeg dela trupa, na ovom nivou, kada se traži prikupljenost, od takmičara se očekuje da je u stanju da pokaže i održi to u toku tražene radnje - elementa.

SREDNJI: od takmičara se traži da prikaže da je dostigao adekvatan nivo znanja i samopouzdanja da izvede zadate elemente korektno i precizno; od konja se traži da ima potrebnu gipkost i impuls u prikupljenim i produženim kretnjama i da ih odmah izvršava na takmičareva dejstva, da je postigao adekvatan nivo akcije i kadence u izvođenju zadatah elemenata, da izvodi promene direktno i precizno, da pokazuje zaokrugljeniju liniju i veću angažovanost nego na prethodnim nivoima.

SREDNJI-NAPREDNI: od takmičara se traži da prikaže da je dostigao adekvatan nivo znanja i samopouzdanja da izvede zadate elemente korektno i precizno; od konja se traži da ima potrebnu gipkost i impuls u prikupljenim i produženim kretnjama i da ih izvršava odmah na takmičareva dejstva, da je postigao adekvatan nivo akcije i kadence u izvođenju zadatih elemenata, da izvodi prelaske direktno i precizno, da pokazuje zaokrugljeniju liniju i veću angažovanost nego na prethodnim nivoima.

NAPREDNI: da se prikaže da je konj dostigao visok stepen atletskeg razvitka koji mu omogućava da iskaže veći stepen prikupljenosti i produženja koraka, dobar balans i angažovanost zadnjeg dela trupa u skladu sa zahtevima dresurnog jahanja koji se traže u FEI testovima.

3. Nacionalni testovi za dresurno jahanje:

Nivo	broj testa (mala arena)	broj testa (velika arena)	Slobodni stil
Uvodni	1, 2, 3, 4, 5	V1	/
Početni	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	V1, V2, V3, V4, V5	mala arena
Elementarni	1, 2, 3, 4	V1, V2, V3, V4	mala arena
Srednji	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	V1, V2, V3, V4, V5, V6, V7, V8, V9, V10, V11	mala/velika arena
Srednji-napredni	1, 2, 3, 4	V1, V2, V3, V4, V5, V6	mala/velika arena
Napredni		V1, V2, V3	mala/velika arena

4. Ciljevi i standardi testova naprednog standarda (FEI testovi):

Svako takmičenje ima svoj test. Zvanični FEI testovi su objavljeni od strane FEI-a i ni u kom slučaju ne smeju da se menjaju ili uprošćavaju bez saglasnosti FEI Dresurnog odeljenja.

PRIX ST. GEORGES - test srednjeg standarda: Test predstavlja srednji stadijum do koga je konj došao u svom treningu. Sadrži radnje u kojima se pokazuje potpuna poslušnost konja u smislu Klasične škole dresurnog jahanja, kao i adekvatnu psiho-fizičku ravnotežu i razvoj konja koji mu omogućava izvođenje svih zadatih elemenata harmonično, neusiljeno i sa lakoćom.

INTERMEDIATE I - test relativno naprednog standarda: Cilj ovog testa je postepeno pripremanje konja, bez povređivanja njegovog uma i tela, iz korektnog izvođenja Prix St George do zahtevnijih elemenata Intermediate II.

INTERMEDIATE A, B, II - Test višeg standarda: Cilj testa je da pripremi konja za izvođenje Grand Prix testa.

GRAND PRIX - Test najvišeg standarda: Grand Prix je takmičenje na najvišem nivou, koje prikazuje da konj ima savršenu lakoću kretnji koje karakteriše potpuno odsustvo otpora i kompletan razvitak prikupljenosti i impulsa. Test uključuje sve školske elemente i osnovne pokrete. Test uključuje sve školske elemente koji se mogu naći u Klasičnoj visokoj školi jahanja, ali bez neprirodnih kretnji, baziranih na ekstremnoj ekstenziji zadnjih nogu. Iz ovog razloga, školski skokovi, koji se više ne izvode u većini zemalja, ne nalaze se ni u testu.

GRAND PRIX SPECIAL - Test iste težine kao i Grad Prix: Ovo takmičenje istog nivoa kao i Grand Prix, sa posebnim akcentom na prelaske.

FREE STYLE TEST (Testovi slobodnog stila): Takmičenje u umetničkom jahanju uz muziku u kategorijama Poni klasa, Junior, Mladi jahači, kao i uz elemente Intermediate I ili Grand Prix nivoa. Uključuje sve školske elemente i osnovne pokrete u vazduhu Klasične visoke škole jahanja, kao u testu tog nivoa. Takmičar, međutim, ima apsolutnu slobodu da sam sastavi test i da ga odjaše kako želi, ali u datom vremenu u skladu sa tehničkim zahtevima za slobodni stil . Test mora jasno da prikaže jedinstvo takmičara i konja i potpunu harmonija u svim kretnjama i prelascima.

FEI testovi: Zvanični dresurni testovi za Mlade jahače, Juniore i Poni klasu i Decu su dati u posebnim regulativama za Mlade jahače, Juniore i Poni klasu i objavljeni od strane FEI-a. Bilo koji od ovih testova može se koristiti za Seniorska takmičenja sa prethodnim, posebnim, odobrenjem od FEI-a. Isto primenjuje na FEI World Dressage Challenge Tests.

5. FEI Testovi:

Kategorija takmičenja	Testovi					
SENIORS	Prix St-Georges	Intermediate I	Intermediate A, Intermediate B, Intermediate II	Grand Prix	Grand Prix	Special
FREESTYLE TO MUSIC	Pony Riders	Juniors	Young Riders	Intermediate I	Grand Prix	
YOUNG RIDERS	Preliminary Competition	Team Competition (Prix St-Georges)	Individual Competition	Young Rider	Grand Prix 16-25	
JUNIORS	Preliminary Competition	Team Competition	Individual Competition			
PONY RIDERS	Preliminary Competition	Team Competition	Individual Competition			
CHILDREN	Preliminary Competition A, Preliminary Competition B	Team Competition	Individual Competition			
YOUNG HORSES	Preliminary Dressage Test for 5-year old horses	Preliminary Dressage Test for 6-year old horses	Preliminary Dressage Test for 7-year old horses	FEI Dressage Test for 5-year old horses - Final	FEI Dressage Test for 6-year old horses - Final	FEI Dressage Test for 7-year old horses - Final
REGIONAL GAMES	Preliminary Competition	Team Competition	Individual Competition			
FEI WORLD CHALLENGE DRESSAGE	FEI World Dressage Challenge	FEI World Dressage Challenge	FEI World Dressage Challenge	FEI World Dressage Challenge	FEI World Dressage Challenge	FEI World Dressage Challenge Prix

TESTS	Preliminary test	Elementary test	Medium test	Advanced test	St-Georges
-------	------------------	-----------------	-------------	---------------	------------

6. Testovi slobodnog stila

Ovi testovi se od Početnog do Grand Prix nivoa mogu jahati sa muzičkom podlogom ili bez nje.

Testovi slobodnog stila uz muziku

Vreme trajanja ovih testova je ograničeno. Meri se, počevši od prvog pokreta nakon uvodnog pozdrava do stoja pre poslednjeg pozdrava.

Muzika može početi i pre ulaska na A i posle ulaska i uvodnog pozdrava.

Takmičar mora da uđe u arenu najviše 20 sekundi od početka muzike. Prekoračenje 20 sekundi povlači eliminaciju. Muzika mora da prestane po završnom pozdravu. Na početku i na kraju testa Slobodnog stila pozdrav je obavezan. Vreme trajanja testa počinje od momenta kad takmičar krene napred posle stoja.

Ako je izvođenje duže ili kraće, od naznačenog vremena, za više od 30 sekundi, takmičaru se oduzimaju 0,5 % od umetničkog izvođenja.

Testovi za svaki nivo sadrže listu obaveznih i dozvoljenih opcioni radnji.

Kad takmičar izvede radnju višeg nivoa, biće eliminisan.

7. Bilo koji test koji nije zvaničan FEI test ne može se koristiti na FEI dresurnim takmičenjima.

ČLAN 422 USLOVI UČEŠĆA

1. Uslovi

1.1 Na takmičenju mogu učestvovati samo klubovi, takmičari i takmičarski konji koji su registrovani u Savezu za tekuću godinu. Inostrani takmičari mogu nastupiti na takmičenjima (ukoliko je to Propozicijama regulisano) samo u slučaju da za njih garantuje njihova Nacionalna konjička federacija.

Na takmičenju mogu učestvovati samo klubovi, takmičari i takmičarski konji za koje je pre takmičenja (nastupa) obavljena uplata kotizacije za učešće na takmičenju.

1.2 Odvojena takmičenja za muškarce i žene nisu dozvoljena.

1.3 Konji svih porekla mogu uzeti učešće na nacionalnim takmičenjima ukoliko su minimum četiri (4) godine starosti.

~ Konji stari 4 godine mogu nastupati na Uvodnom i Početnom nivou (FEI 4 years old)

~ Konji stari 5 godina mogu nastupati najviše na Elementarnom nivou (FEI Children)

~ Konji stari 6 godina mogu nastupati najviše na Srednjem-naprednom nivou (FEI Juniors)

~ Konji stari 7 godina mogu nastupati najviše na Intermediate I.

~ Konji stari 8 godina mogu nastupati bez ograničenja ove vrste.

Godine starosti konja se računaju od 1. januara u godini rođenja.

Konj može nastupiti najviše dva puta u toku jednog takmičarskog dana.

2. Kvalifikacija za Testove slobodnog stila

Ukoliko je Propozicijama predviđen Test slobodnog stila konj mora da ispuni minimum 58% u kvalifikacionoj utakmici da bi mogao da startuje na takmičenju Testa slobodnog stila na svim nivoima.

3. Svi takmičari i sva lica za vreme zagrevanja i nastupa kada se nalaze na konju moraju obavezno

nositi propisanu zaštitnu kacigu ili kapu. Bez propisane zaštitne kacige, odnosno kape takmičar i druga lica ne smeju biti na konju u zagrevalištu i/ili areni.

3.1 Od takmičara i konja očekuje se da budu kvalifikovani za nivo za koji su se prijavili.

3.2 Jedan takmičar na domaćem takmičenju za plasman i nagradu može jahati neograničen broj takmičarskih konja u utakmici, osim na Prvenstvima i Kupovima.

3.3 Jedan takmičar iz jednog kluba na domaćim takmičenjima može ravnopravno za plasman i nagradu startovati u utakmici na konju iz drugog kluba, sem u slučaju svih Prvenstava za kategorije takmičara.

3.4 Jednog konja na takmičenju može jahati više takmičara iste uzrasne kategorije.

3.5 Jedan konj u jednom danu može startovati najviše 2 puta.

4. **Proširenje na dva (2) dana.** Ukoliko broj takmičara na takmičenju prelazi približno četrdeset (40), Organizaor mora da raširi takmičenje na dva (2) dana ili da razdvoji na dve takmičarske arene.

5. **Zagrevanje konja.** Ni pod kojim okolnostima uz kaznu diskvalifikacije, ni jedan konj ne može uzeti učešće u dresurnom takmičenju ukoliko se neko drugi osim njegovog jahača/takmičara popeo u na njega u sedlo u intervalu od dvadesetčetiri (24) časa pre planirane inspekcije konja, kao i tokom trajanja celog takmičenja. Na svim Prvenstvima i Turnirima, posle dolaska na Takmičenje, konja ne sme jahati niko osim upisanog takmičara. Ovo znači, npr. , da štalari/konjovodaci popet na konja može da ga šeta na dugom/bezbednom dizginu i tada je zabranjena verbalna i bilo koja druga pomoć sa zemlje od strane trenera ili njegovog predstavnika. Izuzetak od ove situacije može biti odobren u vanrednim situacijama u pismenom obliku od strane Predsednika Sudijskog kolegijuma.

Ni pod kojim okolnostima nije dozvoljeno zagrevati konja na prostorima koji nisu zvanično za to predviđeni. Nikakvo jahanje nije dozvoljeno na prostoru koji ne može biti nadgledan od strane Stjuarda.

6. Iz poštovanja prema ostalim učesnicima i prevencije eventualnih incidenata običaj je da se takmičari pridržavaju sledećih pravila:

a) Mimoilaženje sa konjem koji dolazi iz suprotnog pravca vrši se oko levog ramena. Samo ukoliko se jedan od njih kreće u kontra galopu, onaj drugi je dužan da mu se skloni s puta, na primer praveći krug.

b) Podešavanje opreme vrši se izvan zagrevališta ili prihvatnog manježa ili bliže sredini manježa, ali vodeći računa da to nije na pravcu centralne linije ili dijagonalnih linija.

c) Poželjno je da učesnik najavi svoj ulazak u zatvoreni manjež da bi se izbegla eventualna nezgoda.

d) Bič ne sme da se nosi na način koji može da ometa ostale učesnike prilikom mimoilaženja.

e) Ukoliko takmičar želi da lonžira konja u zagrevalištu o tome mora obavestiti Stjuarda

f) Od takmičara se očekuje da, iz obzira prema takmičarima koji nastupaju u areni ili se pripremaju za nastup u prihvatnom manježu, ne galopiraju u njihovoj blizini.

7. Takmičarima nije dozvoljeno zagrevanje oko i u areni dok traje takmičenje.

8. Konji ne smeju da napuštaju štalski krug takmičenja ili prostor nadgledan od strane Stjuarda iz bilo kog razloga, ukoliko im to nije pismeno dozvoljeno od zvaničnih službenih lica Takmičenja ili od strane veterinara u interesu zdravlja i dobrobiti konja.

ČLAN 423 POZIVI, UPISI I ZAMENE

Pozivi

Poziv na takmičenje u vidu Propozicija koje je odobrio nadležni Savez mora biti upućen najkasnije 40 dana pre vremena određenog za takmičenje.

Upis

1. Niko ne može učestvovati na takmičenju ako nije upisan na način propisan Propozicijama takmičenja. Upis od strane ovlašćenog lica kluba (šefa ekipe, trenera) treba da sadrži sve neophodne podatke o klubu, treneru, takmičaru i konju kako bi bio validan. Upis se mora dostaviti Organizatoru na način i u roku predviđenim Propozicijama. Posle održane Tehničke konferencije ne može se vršiti dodatni upis osim ukoliko se Propozicijama drugačije ne utvrdi. ~ **Preliminarni upis** predstavlja izjavu o namerama

~ **Konačan upis** se sastoji od imena jahača, konja koji će uzeti učešće na takmičenju mora biti poslat Organizatoru u roku predviđenom Propozicijama.

2. U nedostatku zadovoljavajućeg objašnjenja, klubovi koji su obavili upis takmičara, a koji se nisu pojavili na takmičenju mogu biti novčano kažnjeni od strane Saveza. U takvom slučaju Organizator zadržava pravo da naplati troškove nastale nepojavljivanjem takmičara odgovornog kluba.

Zamena

Posle dobijanja konačnog upisa, zamena konja ili takmičara sa konačnog upisa može se izvršiti u saglasnosti sa Organizatorom. Organizator mora navesti u Propozicijama koji je poslednji datum za zamenu, koji mora biti pre dana inspekcije konja.

Odjava

Odjava upisa treba da bude dostavljena Organizatoru u pismenoj formi najmanje 1 dan pre početka takmičenja.

Ako takmičar želi da odustane po isteku roka za odjavu, dužan je da Organizatoru podnese na uvid važeći pismeni lekarski ili veterinarski izveštaj o razlogu odustajanja ili neko drugo obrazloženje u usmenoj i pismenoj formi.

Dozvoljeno je odustajanje od učešća na takmičenju u slučaju povrede takmičara ili konja, pre početka takmičenja, pre početka same utakmice, u toku same utakmice i u toku takmičenja.

Svako odustajanje od takmičenja ili utakmice šef ekipe ili takmičar mora prijaviti preko Glavnog stjuarda Sudijskom kolegijumu minimum 60 minuta pre početka utakmice pod pretnjom kazne takmičara od 50 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan.

U nedostatku zadovoljavajućeg objašnjenja, klubovi koji su poslali upis za takmičare koji se nisu pojavili na takmičenju mogu biti kažnjeni po Disciplinskom pravilniku. U ovakvim slučajevima Organizacioni odbor ima pravo da naplati troškove koji su nastali ovim postupkom odgovornom klubu.

Ukoliko je takmičar došao na takmičenje, Organizator mora da bude informisan o eventualnoj promeni takmičara najmanje jedan sat pre početka takmičenja, pod pretnjom diskvalifikacije.

ČLAN 424 POTVRDA O UČEŠĆU

Ukoliko nije drugačije naznačeno sledeća pravila se primenjuju na Prvenstvima i Međunarodnim takmičenjima:

Potvrda učesnika mora da bude najkasnije dva (2) časa pre objavljivanja startne liste. Vreme objavljivanja startne liste mora biti navedeno u Propozicijama.

U slučaju nezgode ili bolesti takmičara i/ili jahača koji su potvrdili start, ovaj takmičari/ili konj mogu biti zamenjeni sa drugim takmičarem i/ili konjem najkasnije dva (2) časa pre početka takmičenja uz prismetni dokument dobijen od lekara i/ili dežurnog veterinara, nakon odobrenja Sudijskog kolegijuma. Povučeni takmičar ili konj ne smeju nastupiti ni kao članovi tima ni pojedinačno.

Takmičar (zamena) će prvi nastupiti na takmičenju, a ostala vremena nastupa biće prilagođena za naredne takmičare.

ČLAN 425 IZVLAČENJE REDOSLEDA NASTUPA

Izvlačenje redosleda nastupa takmičara mora biti odvojeno za svaku utakmicu . Ukoliko je organizovano, mora biti navedeno u Propozicijama. Izvlačenje se obavlja u prisustvu Predsednika Sudijskog kolegijuma, Tehničkog delegata i Šefova ekipa ili osobe zadužene za takmičare. Prisustvo neovlašćene osobe se ne priznaje.

Individualno takmičenje. Ukoliko neki takmičar jaše više konja potrebno je voditi računa da ima najmanje jedan (1) čas između konja, ili da startuje prvi i poslednji.

Startna lista. Organizator je dužan da napravi vremenski raspored nastupa (startna lista) svih prijavljenih takmičara. Takmičari treba da budu unapred obavješteni o vremenu svog nastupa. Ukoliko dođe do izmene vremena nastupa takmičara i on ne može da nastupi Organizator je dužan da mu vrati upisninu. Prilikom pravljenja vremenskog rasporeda takmičenja treba uzeti u obzir takmičare koji će nastupiti u više utakmica, pauze između nastupa dva takmičara, vreme za odmor sudija, kao i vreme potrebno za dodelu nagrada.

Startna lista , poredak takmičara kojim će redom nastupiti, mora biti objavljena minimum jedan sat pre početka takmičenja.

ČLAN 426 TEŽINA TAKMIČARA

Bez ograničenja/zabrana.

ČLAN 427 OPREMA TAKMIČARA**1. Civili**

	<i>Od Uvodnog do Srednjeg-naprednog nivoa</i>	<i>svi nivoi iznad Srednjeg-naprednog</i>
frak	crni ili tamni ili druge boje* karatki frak ili sako od tvida	A: crni ili tamno teget ili druge boje* frak sa peševima B: crni ili tamni ili druge boje* karatki frak ili sako od tvida
kapa	polucilindar, kaciga ili lovačka kapa	A: cilindar: crni ili u boji fraka B: polucilindar, kaciga ili lovačka kapa
pantalone	bele, krem ili bež	A i B: bele, krem ili bež
košulja	bela, krem ili bež	A i B: bela, krem ili bež
kravata ili žabo	bela, krem ili bež ili u boji fraka	A i B: bela, krem ili bež ili u boji fraka
rukavice	bele, krem ili bež ili u boji fraka	A i B: bele, krem ili bež ili u boji fraka
čizme	crne ili braon ili u boji fraka	A i B: crne ili u boji fraka
cipele za jahanje	crne ili braon ili u boji fraka sa dugačkim pantalonama za jahanje	A: / B: crne ili braon ili u boji fraka sa dugačkim pantalonama za jahanje
mamuze	videti tačku 3.	

*Boje koje se mogu nositi: prema međunarodnoj HSV skali boja, boje koje imaju vrednost za „V“ manju od 32%.

Kaciga i/ili cilindar

Kacigu moraju nositi svi takmičari (kao i ostale osobe) svo vreme dok su na konju, kao i deca, poni jahači, juniori i mladi jahači na inspekciji konja. Predlaže se da kacigu nose svi koji predvode konja na inspekciji. **Takmičaru** (kao i bilo kojoj drugoj osobi) koji prekrši ovo pravilo odmah treba da se zabrani dalje jahanje dok kaciga nije na odgovarajući način pričvršćena.

Izuzetak: **Takmičari** koji su stariji od 22 godine i koji jašu konje starije od 7 godina mogu nositi cilindar umesto kacige. Ovaj izuzetak se odnosi na dato takmičenje i na zagrevanje pre takmičenja (bez pauze pre utakmice), što podrazumeva jahanje između štale i zagrevališta, jahanje konja učesnika u zagrevalištu i jahanje konja nazad u štalu. **Takmičarima je dozvoljeno skidanje cilindra (ne i zaštitne kacige) prilikom pozdrava na početku i kraju testa i prilikom dodele nagrada, i kod primanja nagrade i za vreme jahanja počasnog kruga.**

Međutim, i takmičarima koji spadaju u ove izuzetke se preporučuje nošenje zaštitne kacige svo vreme iz bezbednosnih razloga. Ako se takmičar odluči da skinje kacigu u bilo koje vreme, bez obzira da li je dozvoljeno ovim Pravilnikom, to skidanje će uvek biti u potpunosti na sopstvenu odgovornost.

Zaštitnu kacigu u obliku cilindra je moguće nositi u istim situacijama kada i običan cilindar.

*Zaštitna kaciga je definisana u Appendix A u FEI Gr-u.

**Takmičar se smatra da ima 22 godine od početka kalendarske godine (1. januara) u kojoj će napuniti 22. godine.

2. **Uniformisana lica: vojska, policija i dr.** mogu da biraju između civilnog ili službenog dresa na svim takmičenjima. Službeni dres se ne odnosi samo na pripadnike vojske i policije već i na zaposlene/studente u vojnim/policijskim ustanovama kao i na one koji su na nacionalnim vojnim/policijskim studijima/školama/institutima. **Moraju se pridržavati pravilima o nošenju**

zaštitne kacige.

3. **Mamuze** su dozvoljene na svim nivoima, počev od Srednjeg nivoa su obavezne. Moraju biti napravljene od metala. Vrh mamuza, bilo da je zakrivljen ili prav, mora da bude upravljen direktno u nazad od centra mamuza kada je na takmičarevim cipelama. Vrh mamuza mora da bude gladak i zatupljen. Ako se koriste mamuze sa točkićem moraju imati glatke/zatupljene vrhove i točkić mora biti slobodan da rotira. Metalne mamuze sa zaobljenom plastičnom tvrdom kuglicom su dozvoljene (Impuls mamuze). „Lažne“ („Dummy“ mamuze) mamuze bez „bodlje/kraka“ su dozvoljene. Svaka preterana upotreba mamuza se kažnjava.
4. **Slušalice** i/ili drugi elektronski uređaji za komunikaciju od strane takmičara su strogo zabranjeni pod pretnjom isključenja. Slušalice i slični uređaji su dozvoljeni u treningu i tokom zagrevanja.

ČLAN 428 OPREMA KONJA

1. Sledeće je obavezno:

Sedlo englesko ili kontinentalno, crno, braon, sivo ili teget. Dresurno sedlo je poželjno koje mora da bude uz konja i da ima dugačke, skoro vertikalne obode. Kada se jaše na duploj uzdi sa cavesson prekonosnim, on nikada ne sme biti čvrsto fiksiran tako da povredi konja. Guma na čampari je dozvoljena. Tanke meke postave na uzdama su dozvoljene. Pokrivači/navlake za sedlo nisu dozvoljeni.

Uzengije su obavezne i moraju biti pričvršćene za sedlo na uobičajen način. Vestern sedla ili sedla jarkih boja nisu dozvoljena kao ni bilo kakve navlake.

Takmičari koji koriste sedlo za jahanje sa strane (žensko sedlo) moraju to naznačiti u prijavi.

Podsedlica. Obavezna i bele boje. Podsedlice sa amblemom nacionalne zastave mogu nositi samo članovi nacionalnog tima na Olimpijadi, nacionalnog tima na Grand Prix nivou i na CDIO. Logo na podsedlici je dozvoljen, ali ne sme biti veći od 10cm u prečniku.

2. **Žvala.** Žvale i đemovi moraju biti od metala i/ili tvrde plastike i mogu biti obloženi gumom/lateksom (u fabričkoj verziji). Poluga kod đema ne sme biti duža od 10cm (dužina od dela koji ide u usta konju), i gornji deo ne sme biti duži od donjeg. Ako đem ima pokretni deo koji ide u usta konju, poluga đema ne sme biti veća od 10cm kada je deo koji ide u usta konju u svojoj najvišoj poziciji. Čampara/lanac može biti od metala, kože ili od njihove kombinacije. Navlaka za lanac može biti od kože, gume ili ovčije vune. Debljina dela koja ide u usta konju od žvale i/ili đema mora biti takva da ne povređuje konja. Minimalna debljina dela koji ide u usta konju kod đema je 12mm, a kod žvale 10mm. Obične žvale koje se koriste u klasi Mladih konja moraju da budu minimalne debljine 14mm. Za Poni klasu minimalna debljina žvale je 10mm. Prsten obične žvale ne sme prelaziti 8cm u prečniku. Prečnik dela (debljina) koji ide konju u usta meri se na prstenu ili obraznim polugama. Ni cavesson prekonosni kaiš ni lanac ne sme biti toliko stegnut da povredi konja. Prekrivanje žvale bilo kojom vrstom materijala i savitljive gumene žvale su zabranjene. Dizgini moraju biti prikačeni žvali.

Uvrnute ili žičane žvale su zabranjene. Mogu se koristiti samo tipovi žvala prikazani na slici, s tim što mogu biti korišćenje sa bilo kojim tipom obrazne poluge i/ili prstena koji su prikazani na slici. Dozvoljeno je korišćenje duplih dizgina na običnoj žvali.

Jezik konja ne sme da bude vezan.

Uvodni i Početni nivo – obična uzda.

Od Elementarnog do Srednjeg-naprednog nivoa - obična uzda ili dupla uzda.

Od Naprednog nivoa - dupla uzda.

3. **Bič.** Dozvoljeno je nošenje biča na svim nacionalnim takmičenjima izuzev na Prvenstvenim takmičenjima (državnim, republičkim, regionalnim i gradskim) ili na zahtev selektora. U slučaju da bič nije dozvoljen mora se ostaviti pre ulaska u prostor oko takmičarske arene, ili će takmičar dobiti kaznene poene od svakog sudije.

Izuzetak: takmičari koji jašu na ženskom sedlu, imaju pravo da koriste bič na svim takmičenjima.

Na svim Međunarodnim takmičenjima zabranjeno je nošenje biča u takmičarskoj areni. Dozvoljena je upotreba jednog (1) biča dužine 1. 20m (Poni klasa 1. 00m) u zagrevalištu. Bič mora biti ostavljen pre ulaska u prostor oko takmičarske arene ili će takmičar biti penalizovan.

Po dolasku na teren gde se održava takmičenje, samo takmičar kad jaše, šeta na ruci, vodi ili lonžira konja (bič za lonžiranje je dozvoljen) može da nosi bič bilo gde na prostoru gde se održava takmičenje. Konjovodac, takođe, može da šeta, vodi ili lonžira konja kako je gore opisano. Ostali mogu da nose bič pod uslovom da to nije povezano sa treniranjem konja.

Može se nositi bilo u levoj ili u desnoj ruci, ali svakako u ruci sa dizginima prilikom pozdrava.

Ne sme se podizati ukoliko se ispusti u toku testa kada je dozvoljeno nošenje.

Preterana upotreba biča u bilo kom trenutku u toku takmičenja (uključujući i zagrevanje) je zabranjena. Bič se ne sme koristiti tako da ometa druge konje i jahače.

4. **Dodatna oprema.** Bilo koja vrsta pokrivača, podrepnjak, pomoćni dizgini, sve vrste martingala, gurtne ili bilo koje drugo pomagalo kao i bandaži, zvona, kamašne, blinkersi, ili bilo kakvi ukrasi (mašnice i slično) su, pod pretnjom eliminacije, strogo zabranjeni.
5. **Dekoracija.** Bilo koja dekoracija konja sa neobičnim pomagalima, kao što su trakice, cveće i sl. u repu, i dr. je strogo zabranjena.

Normalno pletenje grive u kikice/pletence, koje svojom dužinom ne pokrivaju više od trećine vrata konja, i korena repa u riblju kost je dozvoljeno.

6. **Lažni rep/produženje repa.** Dozvoljeno je samo ako je prethodno odobreno od strane ODJ (odnosno FEI dresurnog odeljenja – za međunarodna takmičenja) uz prateću dokumentaciju: slike i veterinarska potvrda. Lažni rep ne sme da sadrži metalne delove, izuzev kukica i kopči.

7. **Kape protiv insekata.** Dozvoljeni su na svim takmičenjima. Kape protiv insekata treba da budu diskretne i ne smeju da pokrivaju konju oči i ne smeju se koristiti kao maska za tampone za uši. Kape protiv insekata ne smeju biti prikačeni za nosni kaiš.

8. **Tamponi za uši** su dozvoljeni isključivo na Ceremoniji dodele nagrada.

9. **Kontrola opreme.** Vizuelna kontrola od strane Stjuarda se može izvršiti posle izlaska iz zagrevališta, da bi se sprečio ulazak takmičara u arenu u zabranjenoj opremi. Međutim, takmičar je u potpunosti odgovoran da ne uđe u arenu u zabranjenoj opremi. Stjuard mora da proveri opremu svakog konja čim konj napusti arenu. Svako odstupanje biće prijavljeno sudiji na C i povlači momentalnu eliminaciju. Provera žvale mora da se obavi sa najvećom pažnjom, jer su neki konji veoma osetljivi na ustima (pogledati FEI uputsvo za Stjuarde). Poželjno je da stjuard koristi hirurške rukavice kad pregleda žvalu (jedan par za jednog konja).

U slučaju kada je u pitanju nepropisna odeća ili oprema, ako se sudije i Organizator takmičenja dogovore, takmičaru se može dozvoliti da ponovo nastupi propisno opremljen i u tom slučaju

takmičar nastupa poslednji.

9. **Zagrevališta i prostori za trening.** Tačke od 1 do 4 važe za zagrevališta i ostale prostore za trening, ali ipak obične žvale sa obaveznim dozvoljenim prekonosnim kaišom, kamašne i bandaži su dozvoljeni.

Pomoćni dizgini koji idu sa strane ili dupli klizni bočni pomoćni dizgini (koji idu sa strane i između prednjih nogu konja - trougao) i navlake za uši su dozvoljeni za vreme lonžiranja. Lonža mora biti zakačena za žvalu ili ular za lonžiranje. Dozvoljeno je lonžiranje samo sa jednom lonžom. Takmičar može biti na konju tokom lonžiranja. Lonža može biti zakačena za cavesson ili za običnu žvalu. **Lonžiranje sa lonžom zakačenom za đem nije dozvoljeno.**

Nepridržavanje ovih pravila povlači diskvalifikaciju konja i takmičara po prijavi Glavnog stjuarda Predsedniku sudijskog kolegijuma ili Sudiji na C.

Ako je u bilo kom trenutku u toku takmičenja konj viđen da se ponaša opasno po ostale konje, takmičare, publiku ili osoblje, Organizator ima pravo da traži trenutno udaljavanje tog konja iz zone u kojoj se odvija takmičenje.

Konja u zagrevanju pred takmičenje može jahati samo takmičar, ukoliko se na konja popne druga osoba dozvoljeno joj je samo da šeta konja u hod na dugom dizginu (sve mimo ovoga povlači diskvalifikaciju konja tog takmičarskog dana). Konj može biti lonžiran od strane lica koje takmičar odredi. Zagrevanjem se smatra sav rad sa konjem, bilo da se odvija u prostoru za zagrevanje ili van njega, počev od veterinarske inspekcije (ukoliko nije organizovana, po dolasku konja na takmičenje), pa do nastupa konja i takmičara. U slučaju da jednog konja jaše dva takmičara na konja seda onaj takmičar koji prvi nastupa i do kraja svog nastupa samo on ima pravo da ga jaše, drugi takmičar preuzima konja posle nastupa prvog i od tog trenutka samo on ima pravo da ga jaše.

10. **Identifikacioni broj.** Svaki konj dobija identifikacioni broj od strane Organizatora prilikom dolaska na takmičenje, ovaj broj zadržava tokom celog tog takmičenja. Obavezno je da konj u svakom trenutku na sebi ima ovaj broj (dok se takmiči, zagreva, na treningu ili se vodi na ruci) kako bi mogao biti identifikovan od strane službenih lica i stjuarda. Greška da se ovaj broj ne pokaže prvo se opominje, a u slučaju ponavljanja greške takmičar se prijavljuje Sudijskom kolegijumu.

Svaki konj zadržava isti identifikacioni broj tokom celog takmičenja.

Dozvoljeni su samo tipovi žvala i đemova na slici.

Dozvoljene žvale:

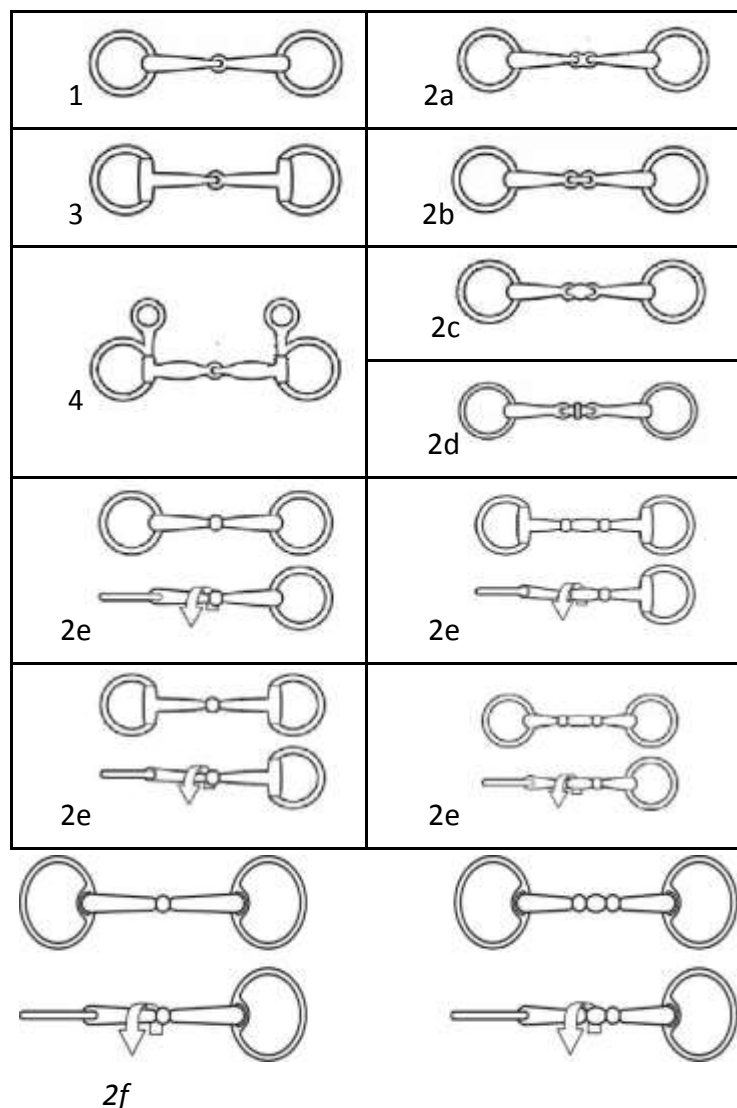
Dupla uzda:

Žvale:

1. Obična zglobna žvala (Loose ring bridoon bit)
2. **a, b, c** Obična zglobna žvala sa dva zgloba (Snaffle with jointed mouthpiece where middle piece should be rounded). Zglobni prstenovi su dozvoljeni (Eggbutt).

- d Zglobna žvala sa zglobnim prstenovima sa rotirajućim delom na sredini (Bridoon bit with rotating middle piece)
- e Rotirajuća žvala sa rotirajućim delom na sredini (Bridoon Rotary bit with rotating middle piece)
- f Rotirajuća žvala sa rotirajućim delom na sredini i ___ prstenovima (Bridoon Rotary bit with rotating middle piece and looped rings)
3. Zglobna žvala sa zglobnim prstenovima (Egg-butt bridoon bit)
4. Zglobna žvala sa visećim obraznim polugama (Bridoon beet with hanging cheeks)

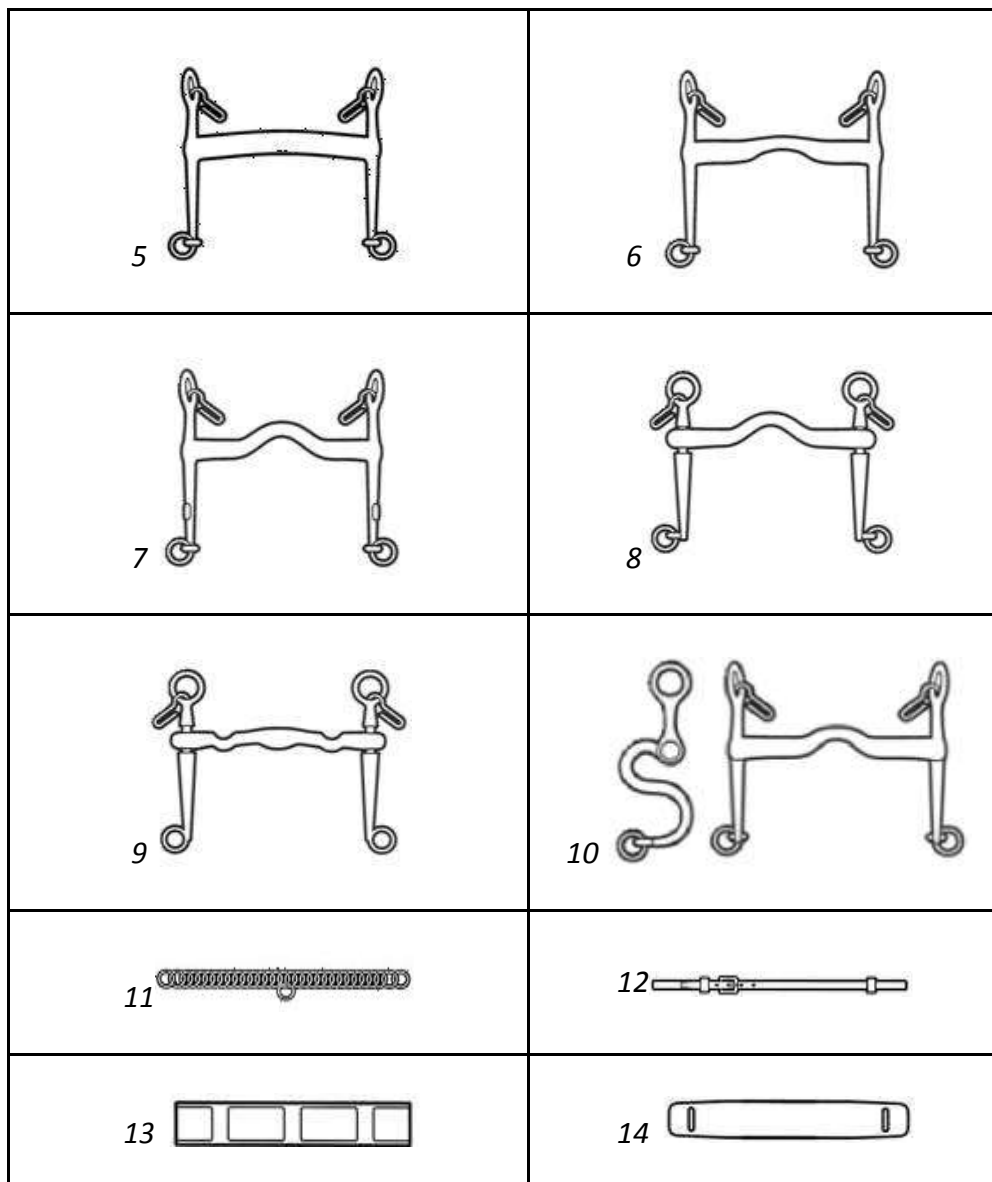
Slika dozvoljenih žvala kao dela dupe uzde

Đem:

5. Osovinski đem sa polugom u ustima bez zgloba u obliku polumeseca (Half-moon curb bits)
- 6 + 7. Osovinski đem sa zakrivljenim obraznim polugama i jezičnom krivinom (Curb bit with curved cheeks and port)

8. Osovinski đem sa jezičnom krivinom i klizećim delom u ustima (Curb bit with port and sliding mouthpiece - Weymouth)
9. Varijacija đemova 6. 7. i 8.
10. Đem sa S zakrivljenim obraznim polugama
11. Čampara - đemski lanac (Curb chain)
12. Kaiš čampare (Lipstrap)
13. Kožna navlaka za čamparu (Leather cover for curb chain)
14. Gumena, kožna ili navlaka od ovčije vune za čamparu (Rubber, leather or sheep skin cover for curb chain)

Napomena: kukice za kačenje lanca ne smeju biti fiksirane

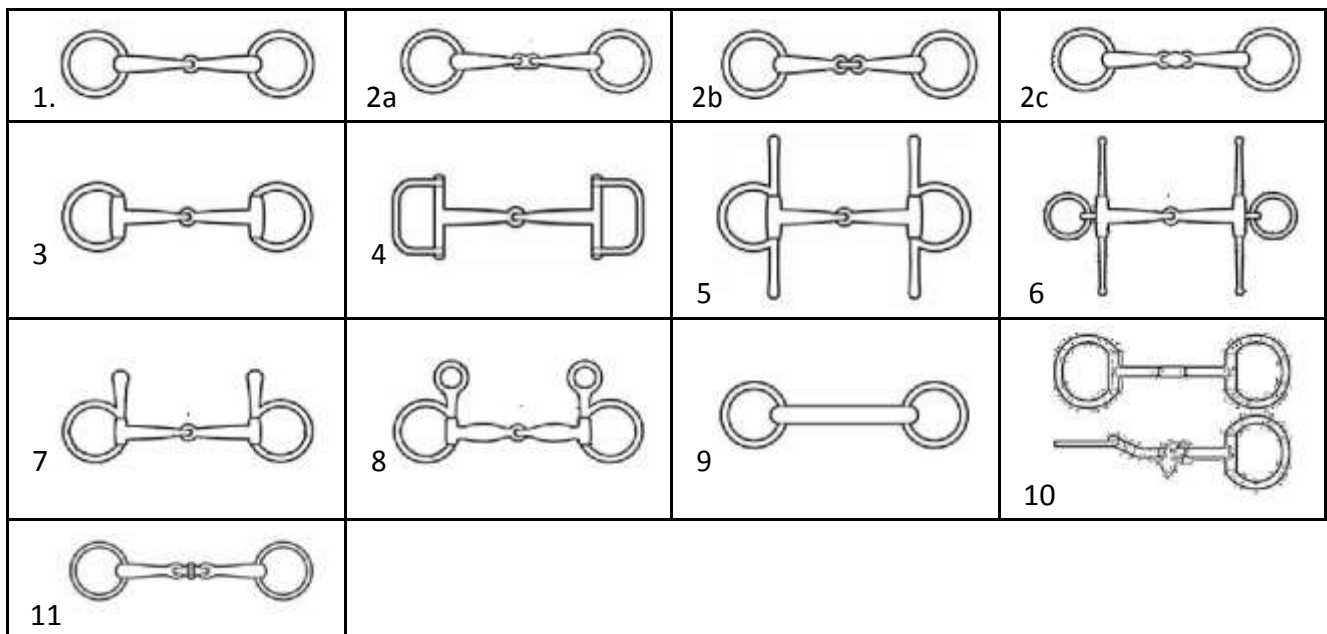
Slika dozvoljenih đemova kao dela dupe uzde

Obična uzda:

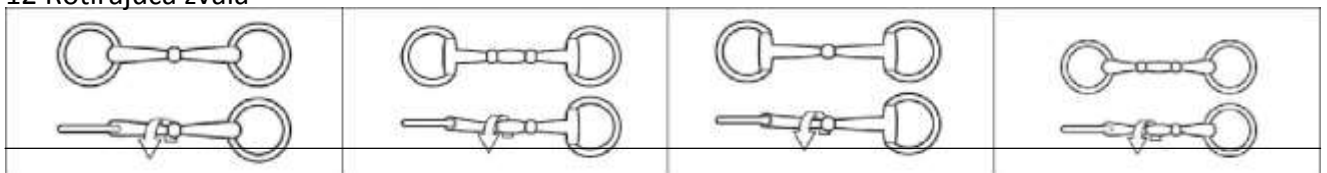
Žvale:

1. Zglobna žvala samo sa gornjim obraznim polugama (Snaffle with upper cheeks only)
2. Zglobna žvala sa visećim obraznim polugama (Hanging cheek snaffle)
3. Osovinska žvala (Straight bar snaffle)
4. Zglobna žvala sa zglobnim prstenovima sa rotirajućim delom na sredini (Snaffle with rotating mouthpiece)
5. Zglobna žvala sa zglobnim prstenovima sa rotirajućim delom na sredini (Snaffle with rotating mouthpiece)
6. Rotirajuća žvala sa rotirajućim delom na sredini (Rotary bit with rotating middle piece)
7. Rotirajuća žvala sa rotirajućim delom na sredini i ___ prstenovima (Bridoon Rotary bit with rotating middle piece and looped rings)

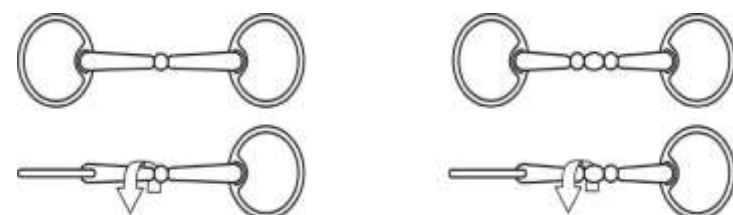
Slike dozvoljenih žvala

12 Rotirajuća žvala

13 Rotirajuća žvala

Prekonosni kaiševi:

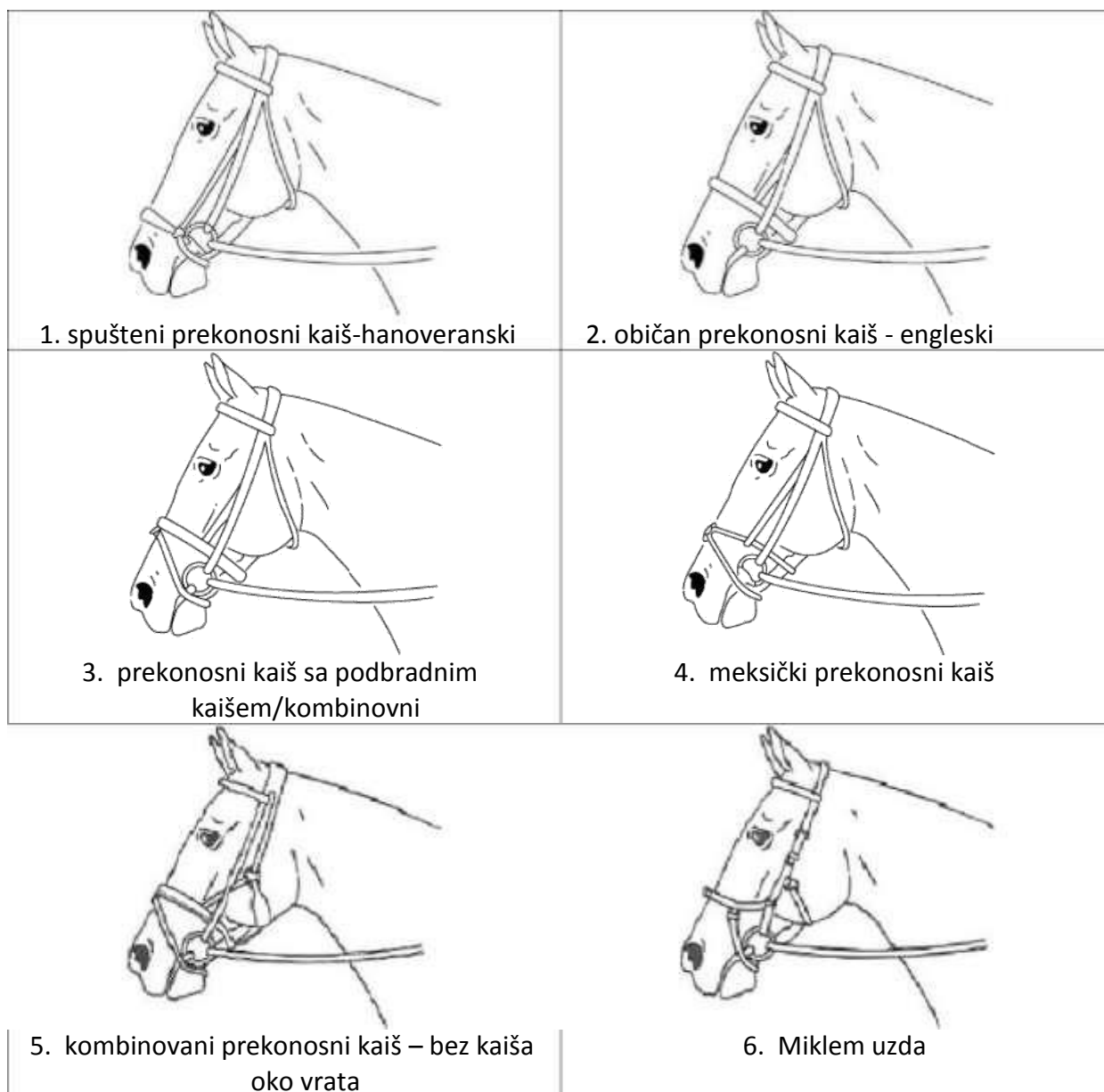
Kao sastavni deo obične uzde, dozvoljeni su sledeći tipovi:

1. običan prekonosni kaiš - engleski
2. spuštteni prekonosni kaiš - hanoveranski
3. prekonosni kaiš sa podbradnim kaišem/kombinovni
4. meksički prekonosni kaiš
5. kombinovani prekonosni kaiš – bez kaiša oko vrata
6. Miklem uzda

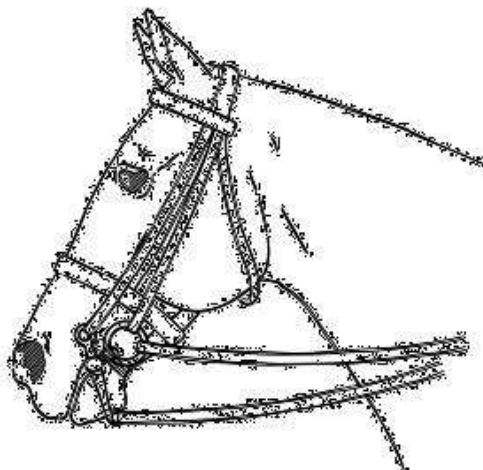
Kao sastavni deo duple uzde nisu dozvoljeni 1, 3, 4 i 6

5, kada se koristi za duplu uzdu, donji kaiš prekonosnog nije dozvoljen

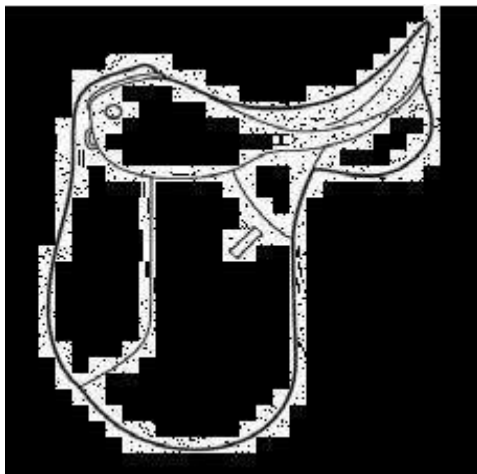
Prekonosni kaiš nikad ne sme biti toliko stegnut tako da povredi konja. Prekonosni kaiš je obavezan.

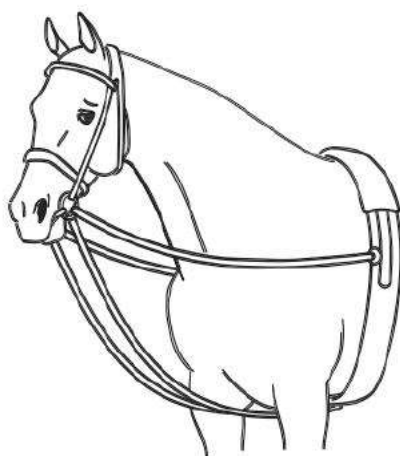
Slike prekonosnih kaiševa

Dijagram pravilnog kačenja žvala na duplu uzdu

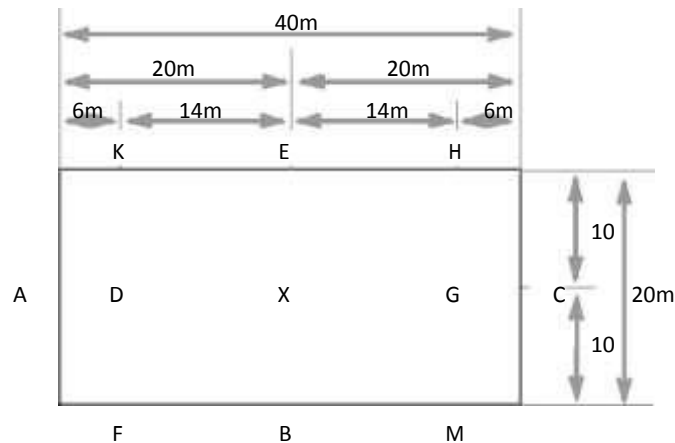
Primer dozvoljenog dresurnog sedla

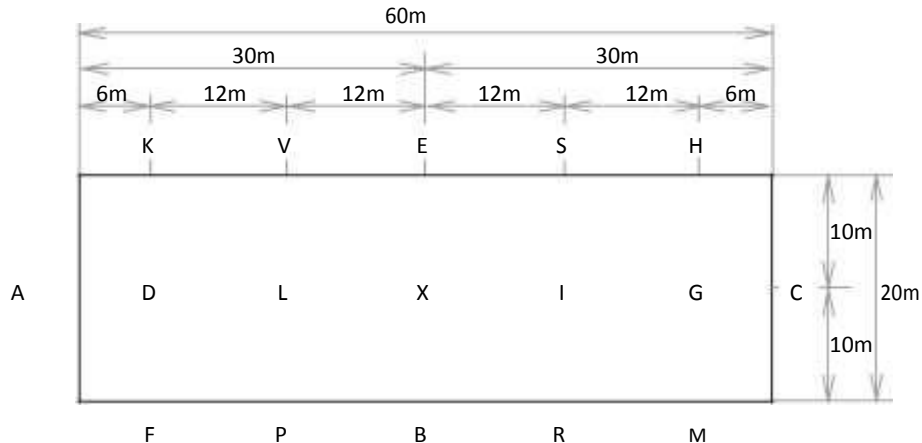
Dupli klizni bočni pomoćni dizgini (trougao)

ČLAN 429 ARENA

1. **Odobrenje.** Na svim takmičenjima arena mora biti proverena (eventualno korigovana) i odobrena od strane Predsednika Sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata.
2. **Izgled Arene.** Veličina i izgled arene dati su na slikama. Arena treba da bude postavljena na ravnom i iznivelisanom peščanom ili travnatom terenu dimenzija 20m x 40m (mala arena) ili 20m x 60m (velika arena). Razlika u visini terena po dijagonali ili dužoj strani ne sme da prelazi 60cm a po kraćoj strani 20cm. Arena pevažodno mora da bude peščana. Navedene mere se uzimaju iznutra. Arena mora biti udaljena od publike najmanje 10m u krug. Izuzetak od ovog pravila može biti odobren od strane nadležnog Saveza.

ARENA 20m x 40m:

ARENA 20m x 60m:

Ukoliko se takmičenje održava u hali, ivice arene bi trebalo da budu bele boje udaljene od zida hale najmanje 2m a od publike najmanje 3m. Ulaz u arenu na A treba da bude lak za pomeranja radi i lak za ulazak i izlazak takmičara. Širina ulaza u arenu na A mora da bude najmanje dva (2) metra.

2.1 Arena može da bude označena na sledeće načine:

- a) Neprekidnim belim ogradicama od 0, 3m visine. Razmak između letvica na ogradi kao i razmak između ogradice i tla treba da bude toliki da kopito konja ne može da prođe između.

- b) Belim ogradicama postavljenim na svaki ugao kao i prekoputa svakog markera (slova).
- c) Belom linijom na zemlji i stubovima visine 90cm postavljenim na svaki ugao.
- d) Kada se koristi uže ili slično za označavanje, mora postojati najmanje 6 tačaka prekida za slučaj nezgode.

3. **Reklame** na ogradi dresurne arene. Organizator takmičenja zadržava sva prava na publicitet/javnost na svim Nacionalnim i Međunarodnim takmičenjima (CDN i CDI). Za ova takmičenja, navedene površine ograde arene mogu da koriste u prethodnom dogovoru sa Organizatorom, a u slučaju takmičenja pod jurisdikcijom FEI po odobrenju FEI osim markera/slova koja se ne smeju koristiti u druge svrhe.

Na svim Međunarodnim takmičenjima se ohrabruje Organizacioni komitet da ne koristi ogradu arene za javno oglašavanje i da umesto toga koristi druge dodatne načine.

Navedene aplikacije na areni uz odobrenje Organizatora ili FEI mogu biti samo u crnoj boji, pri čemu se kod slova A mora ostaviti najmanje metar i po (1.50m) slobodno sa svake strane slova arene. Kraća strana arene M-C-H mora biti potpuno slobodna. Mora biti najmanje tri metra (3m) slobodno sa svake strane slova B i E, a maksimalno četrdeset četiri metra (44m) aplikacija na ogradi arene po dobijenoj dozvoli. Aplikacije moraju biti poslavljene simetrično/u ogledalu sa obe, duže strane arene.

Visina loga/brenda ne sme da prelazi dvedeset centimetara (20cm) i reklama mora biti postavljena u nivou vrha ograde dresurne arene. Reklama može biti postavljena samo na unutrašnju stranu ograde arene i nikada na spoljašnju i svaki zahtevi u uslovima i dogovorima između Organizatora i emitera.

Svaka aplikacija na ogradi arene mora prethodno biti odobrena od strane Tehničkog delegata pre početka takmičenja. **Svaka aplikacija ispred sudijskih kabina može imati maksimalnu dimenziju od 2 kvadratna metra.**

4. **Slova.** Slova izvan arene treba da budu jasno označena, sa crnim slovima na svetloj podlozi ili belim slovima na tamnoj podlozi. Postavljaju se na udaljenosti od oko 0.5m od ivica arene. Poželjno je da postoje i specijalne oznake u liniji slova na samoj ogradi kao dodatak, radi boljeg pregleda arene. Nije dozvoljeno postavljanje reklama na slova i držače slova. Slova treba da su vidljiva i za publiku.

5. **Pozicija sudija.** Mesta za sudije nalaze se duž kraće strane, izvan arene, najviše 5m od spoljne ivice, a najmanje 3m za takmičenja na otvorenom, a najmanje 2m na takmičenjima u zatvorenom. Glavni sudija (C) je u produžetku centralne linije, druga dvojica (M i H) u produžetku dužih strana **2,5 metara od ograde.** Sudije koje se nalaze bočno treba da su postavljene na maksimum 5m od arene kod B i E **ili minimum 3 metara (u hali minimum 2 metara).** **Ako sude 7 sudija dvoje sede preko puta sudije C na kratkoj strani, 5 metara od arene.**

Kod C se uvek mora nalaziti jedan sudija, a pozicija ostalih članova Sudijskog kolegijuma može biti po međusobnom dogovoru. Ako se Sudijski kolegijum sastoji od dvoje sudija, oni se mogu nalaziti jedan kod C, a drugi kod E ili B.

Ako se takmičenje održava u hali ili nekom drugom ograničenom prostoru, sudije moraju biti udaljene od spoljnih ivica arene najmanje 2m.

6. **Sudijske kabine.** Na svim značajnim takmičenjima poželjno je obezbediti odvojene kabine za svakog sudiju uzvišene oko 0.5m (za testove Slobodnog stila i malo više) kako bi sudija dobio bolju preglednost arene. Kabina mora biti dovoljno velika da primi 4 osobe. Kabine za sudije treba da su takve da obezbeđuju dobar pogled na celu arenu.

7. **Pauza.** U toku takmičenja neophodno je napraviti pauzu od 10 minuta posle svakih 6 do 10

takmičara da bi se arena izravnala i uredila. Pauza u toku dresurnog takmičenja nikad ne sme da pređe 2 sata (ručak i dr.) i ne sme biti prekidana nekim drugim takmičenjem. Ukoliko broj takmičara prelazi oko 40 startova u takmičarskom danu, Organizator mora da proširi ovo takmičenje na dva dana.

8. **Ulazak u arenu.** Za takmičenja gde nije praktično jahati konja oko arene pre nastupa, takmičaru je dozvoljeno da uđe u arenu pre nego što mu se oglasi zvono i tada takmičar startuje iz arene. Za takmičenja gde je moguće jahati konja oko arene, jahaču je dozvoljeno da uđe u prostor oko arene pre zvona za početak, ali može da uđe u arenu tek posle oglašavanja zvona. Sudija na C je odgovoran za zvono i štopericu.

9. **Trening u areni.** Ni pod kojim uslovima i pod pretnjom diskvalifikacije, ni jedan takmičar/konj ne sme da koristi arenu u nekom drugom vremenu sem u toku svog nastupa ili ako je od strane Organizatora arena otvorena za trening. Svi izuzeci moraju biti odobreni od Predsednika Sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata.

10. **Arena za vežbanje.** Potrebno je obezbediti takmičarima najmanje jednu arenu za vežbanje 60mx20m, ako je moguće dva dana pre prvog takmičarskog dana. Ako postoje uslovi, ova arena bi trebala da bude sa istom podlogom kao i takmičarska arena.

Gde ne postoji praktična mogućnost da se obezbedi arena za vežbanje, takmičarima mora biti dozvoljeno da vežbaju svoje konje u takmičarskoj areni. Tačno određeni vremenski raspored kada može da se koristi takmičarska arena, mora biti istaknut. Na zahtev Predsednika Sudijskog kolegijuma, stranog sudije ili Glavnog stjuarda, Organizacioni Odbor mora da obezbedi nadgledanje prostora za trening od strane stjuarda.

Desetominutna (10) arena. Ovo je poslednja arena za vežbanje pre ulaska u arenu za takmičenje. 10 – minuta arena nije obavezna, osim na Olimpijskim igrama i FEI šampionatima i preporučena za sva takmičenja CDI/CDIO.

10.1 Potpuno opremljena arena mora da ima istu podlogu kao i glavna arena.

10.2 Takmičar može ući u ovu arenu po izlasku takmičara koji ulazi u glavnu arenu. Ne sme nikad da bude više od jednog takmičara u 10 – minuta areni.

10.3 Takmičar ne mora da koristi 10 – minuta arenu.

10.4 Stjuard mora da bude prisutan sve vreme da bi nadgledao.

10.5 Nameštanje opreme i normalna briga o konju je dozvoljena.

11. **Prekidi.** U slučaju bilo kakve tehničke greške koja bi remetila takmičenje, sudija na C će oglasiti zvonom. Preporučuje se da se u slučaju čistog spoljnog uznemiravanja primeni ista procedura.

U toku ekstremnih vremenskih uslova ili drugih ekstremnih situacija, sudija na C može da zvoni za prekid testa. Tehnički delegat i Organizator takođe mogu da predlože Sudiji na C da zaustavi takmičenje. Prekinuti takmičar bi trebalo da završi test kada se steknu uslovi za to.

Ako dođe do greške u puštanju muzike i u slučaju kad ne postoji rezervni sistem, takmičar može, uz odobrenje Sudije na C, da napusti arenu. Mora se voditi računa da ovo što manje utiče na startove ostalih takmičara. Takmičar kome se ovo desilo treba da se vrati i završi test u nekoj od pauza u samom takmičenju ili na kraju takmičenja. Sudija na C, posle konsultacija sa takmičarem, određuje kada će se takmičar vratiti u arenu. Na takmičaru je da odluči da li će test nastaviti od mesta gde je muzika prekinuta ili će početi test od početka. U svakom slučaju ocene koje su prethodno date ne mogu biti promenjene.

Ako takmičar mora da ponovi test, može da izabere da krene od početka ili od momenta gde je

stao. Sve ocene date pre prekida ostaju.

U slučaju da se nalazi neko strano telo u areni što bi moglo da utiče na takmičenje, test treba da se zaustavi i takmičar može nastaviti kada se strano telo iznese.

ČLAN 430 JAHANJE TESTOVA

Svi zvanični FEI testovi i nacionalni testovi na Prvenstvima moraju se jahati u celosti napamet i sve radnje moraju biti po redosledu navedenom u testu.

1. **Signal zvona.** Po dobijanju prvog signala zvona takmičar ima 45 sekundi da uđe u arenu. U Slobodnim testovima, u slučaju tehničke greške ili kašnjenja početka muzike, sudija na C može prekinuti ovaj period od 45 sekundi i ponovo ga meriti kada se problem reši. Prekoračenje 45 sekundi pre ulaska u arenu biće penalizovano negativnim poenima. Isto se odnosi i na takmičara koji uđe u arenu pre signala za start. Sudija na C je odgovoran za signal za start i za merenje 45 sekundi. Sat koji pokazuje 45 sekundi treba da bude jasno vidljiv takmičaru.

U slučaju da konj počne da defcira ili urinira, sat će biti zaustavljen dok konj ne bude spreman da nastavi kada će sat biti ponovo uključen.

2. **Pozdrav.** Takmičar mora uzeti dizgine u jednu ruku prilikom pozdrava. Pozdrav je obavezan kada se predstavlja Sudijskom kolegijumu, na defileu i za vreme intoniranja državne himne.

Ako se nosi bič, dizgini se uzimaju u onu ruku u kojoj je bič. Deca i žene uzimaju dizgine i bič u jednu ruku, a slobodnu ruku spuste niz bok i klimnu glavom. Osmeh je poželjan.

Muškarci mogu pozdraviti na isti način ukoliko imaju sigurnosni podbradni kaiš na kapi. U suprotnom uzimaju dizgine i bič u jednu ruku, a slobodnom rukom skinu kapu i spuštaju niz bok pre nego što klimnu glavom. Takmičari koji nose cilindar imaju opciju da ga skinu ili klimnu glavu.

Salutiranje je dozvoljeno samo uniformisanim takmičarima.

3. **Greške u kursu testa.** Greškom u kursu smatra se ako takmičar odstupi od putanje (kursa) ili kretnje koja se tražila u testu (skrene na pogrešnom mestu, izostavi radnju i sl.). Kada takmičar načini grešku u kursu sudija na C će ga upozoriti zvučnim signalom. Ako je potrebno, sudija na C će mu reći od koje tačke da nastavi test i sledeću radnju koju treba da izvrši, zatim prepušta takmičaru da sam nastavi. Međutim, ukoliko sudija na C proceni da bi zvučni signal mogao da omete tačnost izvođenja radnje (npr. takmičar učini prelaz iz srednjeg kasa u prikupljen hod kod V umesto kod K, ili izvede piruetu na D umesto na I) i odlučuje da li da signalizira ili da ne signalizira grešku, ako sudija ne oglasi grešku on će je naznačiti u odeljku za komentare u sudijskoj listi i dati odgovarajuće kaznene poene. Ukoliko, nije oglašeno za grešku u kursu, a u testu se traži da se element ponovi i takmičar ponovo pravi istu grešku, onda će se takmičar kazniti samo jednom. Odluka da li je ili nije napravljena greška u kursu je na sudiji na C. Rezultati ostalih sudija će se prema tome prilagoditi.

Ako sudija nije oglasio grešku, a ista se ponovo javi, negativni poeni daju se samo za jednu grešku.

Takmičaru nije dozvoljeno da ponovi radnju osim ako sudija ne oglasi grešku i ne zatraži ponavljanje.

4. **Greške u izvođenju testa.** Kada takmičar načini grešku u testu (jaše lako umesto sedeći, u pozdravu ne uzme dizgine u jednu ruku i sl.) greška neće biti označena zvučnim signalom, ali će biti kažnjena odgovarajućim negativnim poenima kao za grešku u kursu i ubeležena u odeljak za komentare za radnju u toku koje se desila.

Kako takmičaru nije dozvoljeno da ponovi radnju, sem ako je Predsednik Sudijskog kolegijuma na C nije oglasio kao grešku u kursu. Ako takmičar, ipak, započne neku radnju i pokuša da je ponovo izvede, sudije će ocenjivati samo prvo izvođenje te radnje, a u istom trenutku penalizovaće takmičara za grešku u kursu.

5. **Neopažene greške.** Ako Sudijski kolegijum nije evidentirao grešku, takmičar od toga može imati samo korist i stoga neće biti penalizovan za grešku.

6. Penalizacija

6.1 "Greška u kursu testa"

Svaka greška u kursu testa, bilo da je označena zvonom ili ne, mora biti kažnjena, osim u gore navedenom slučaju

Prva greška	-	2 negativna poena
Druga greška	-	4 negativna poena
Treća greška	-	isključenje

Za testove za Mlade konje:

Prva greška	-	0. 5% mogućeg totala
Druga greška	-	1% mogućeg totala
Treća greška	-	isključenje

Kazneni poeni se oduzimaju na sudijskoj listi svakog sudije od totala (zbir ocena u testu) koji je takmičar dobio kod tog sudije.

6.2 Ostale greške

Sve dole navedeno se smatra greškom i 2 (dva) poena biće oduzeta za svaku grešku, ali nisu kumulativni i neće dovesti do eliminacije takmičara (uključujući i testove Slobodnog stila):

- ~ Ulazak u prostor oko arene sa bičem (kad bič nije dozvoljen) kamašnjama i nedostatkom delova opreme jahača (npr.bez rukavica, kravate). Ako je test već počeo pre nego što su nedostaci zapaženi, sudija na C zaustavlja jahača i ako je potrebno 1 pomoćnik može ući u arenu da koriguje nedostatke. Jahač nastavlja test ili od početka (iz arene) ili od radnje kod koje je zaustavljen. U slučaju da jahač kreće ispočetka dotadašnje ocene se ne menjaju.
- ~ Ulazak u arenu sa bičem (kad bič nije dozvoljen)
- ~ Ne ulazak u arenu u roku od 45 sekundi nakon signala za start (ulazak u arenu u intervalu od 45 do 90 sekundi od signala za start)
- ~ Ulazak u arenu pre signala za start
- ~ U slobodnom testu ulazak u arenu posle 20 i više sekundi od početka muzike
- ~ Ako je test Slobodnog stila duži ili kraći nego što je naznačeno u testu 0. 5% će biti oduzeto od ukupne ocene za umetnički utisak
- ~ Ako takmičar ne uzme dizgine u jednu ruku prilikom stoja.

7. Eliminacija

7.1 **Hramanje konja.** U slučaju vidnog i izrazitog hramanja, sudija na C ima pravo da prekine izvođenje testa i zatraži veterinarski pregled. Nije dozvoljena žalba na takvu odluku.

Isključivo na zahtev sudije na C i/ili člana Veterinarske komisije može se obaviti vanredni veterinarski pregled, odnosno inspekcija na zdravlje sumnjivog konja. Na ovu odluku ne postoji pravo žalbe.

7.2 Otpor konja. Svaki konj koji odbija da nastavi test duže od 20 sekundi biće eliminisan. Ukoliko otpor ugrožava takmičara, konja, sudije ili publiku, takmičar će biti eliminisan iz sigurnosnih razloga pre isteka 20 sekundi. Ovo se odnosi i na otpor konja pre ulaska u arenu ili prilikom izlaska iz arene.

7.3 Pad takmičara i/ili konja. Ako dođe do pada takmičara i/ili konja u toku izvođenja testa, takmičar će biti eliminisan.

7.4 Napuštanje arene za vreme testa. Ako konj napusti potpuno arenu, sa sve četiri noge, za vreme izvođenja testa, biće eliminisan.

7.5 Pomoć sa strane. Svaka pomoć sa strane glasom, signalima i sl. smatra se nelegalnom ili neovlašćenom asistencijom takmičaru ili konju. Takmičar ili konj koji prima pozitivnu asistenciju mora da bude eliminisan.

Sufler može da se koristi na svim nivoima takmičenja osim na takmičenjima okviru Prvenstava (državnim, republičkim, regionalnim i gradskim) i kvalifikacijama za Prvenstva. Kategoriji deca dozvoljeno je čitanje testova i na ovim takmičenjima.

Organizator ima pravo da ne dozvoli sufliranje. U tom slučaju mora to da naglasi u pozivu i Propozicijama.

Sufler mora prilikom čitanja testa stajati sa spoljne strane arene, kod slova E ili B, na udaljenosti dovoljnoj da ga takmičar jasno čuje, a da svojim prisustvom ne ometa konja, kao ni sudije.

Sufler sme da čita samo originalan test i ne sme da pruža nikakvu drugu vrstu pomoći takmičaru. On ne sme da ponavlja niti posebno naglašava ni jedan deo testa osim ako objektivne okolnosti to ne zahtevaju.

Nepoštovanje ovog pravila može da dovede do eliminacije takmičara.

Suflera obezbeđuje svaki takmičar za sebe.

Ukoliko se suflira na jeziku različitom od zvaničnog službenog jezika takmičenja, potrebno je dobiti saglasnost Organizatora i Sudijskog kolegijuma.

7.6 Ostali razlozi za eliminaciju

- ~ Konj i takmičar ne mogu da odgovore na zahteve nivoa na kom nastupaju
- ~ Izvođenje je protiv dobrobiti konja (krv iz nosa, usta, kože, vidan premor konja)
- ~ Par, takmičar i konj, nisu ušli u arenu u roku od 90 sekundi od zvučnog signala. Sem kad postoji valjan razlog za kašnjenje koji je prijavljen sudiji na C (valjan razlog može biti gubljenje cipele i dr.)
- ~ Bič je nošen duže od 3 kretnje.
- ~ Korišćenje opreme koji se ne nalazi pod članom 430.6.2.

7.7 Krvarenje. Ako sudija na C sumnja da ima sveže krvi na konju u toku testa, zaustaviće nastup takmičara da pregleda takmičarsko grlo. Ako na konju ima krvi biće eliminisan. Eliminacija je krajna. Ako sudija utvrdi da na konju nema sveže krvi, može da se nastav nastup. Ako stjuart na kraju testa otkrije svežu krv u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo, obaveštava sudiju na C, koji će da eliminiše takmičarski tandem. Ako je na konju krv pozvaće se veterinar da se utvrdi sposobnost konja za dalji nastup. U slučaju da je konj eliminisan u skladu sa gore navedinm razlozima ili se konj povredi u toku testa i počne da krvari nakon završetka, treba da ga pregleda veterinar i da odluči da li konj može da startuje na sledećim danima takmičenja. Na odluku veterinara nema žalbe.

8. **Kazneni poeni** se oduzimaju na svakoj sudijskoj listi od ukupnog broja poena koje je osvojio takmičar.
9. **Izvođenje radnji na određenom mestu.** Radnje koje moraju biti izvedene na određenom mstu u areni treba da su izvedene kada je telo jahača kod zadatog mesta, osim u slučaju kada konj prilazi slovu sa dijagonale ili pod pravim uglom na slovo. U ovakvom slučaju promena mora biti izvršena kada konjski nos dotakne stazu kod slova, na taj način konj je prav u prelasku. Ovo uključuje i izvođenje šanžmana.
10. **Početak/kraj testa.** Test počinje uslaskom na A, a završava se posle pozdrava na kraju testa čim konj krene napred. Bilo kakav incident pre ili posle kraja testa nema uticaja na ocene. Takmičar treba da napusti arenu onako kako je naznačeno u testu.
11. **Detalji za Testove slobodnog stila.** Takmičar mora ući u arenu do 20 sekundi od početka muzike.

Na početku i na kraju Testova slobodnog stila stoj za pozdrav je obavezan. Vreme testa počinje da se meri kada takmičar krene napred iz stoja i zaustavlja se sa poslednjim pozdravom.

OSVRT NA INTERPRETACIJU DRESURNIH TESTOVA

Okreti i krugovi. Takmičar koji se ne kreće po spoljnoj stazi, nastaviće da se kreće po istoj stazi, na istu ruku, bez promene u kretnji ili načinu jahanja dok se od njega ne zatraži da postupi drugačije. Ako se od njega traži da napusti stazu i ponovo se vrati na nju (na pr. kad pravi krug), pri povratku će nastaviti da se kreće na isti način i na istu ruku. Pri jednostavnom skretanju levo ili desno, takmičar će promeniti pravac za 90 stepeni jašući četvrtinu malog kruga (kao da projahuje ugao) počinjući pre nego što stigne do slova i završavajući na pravcu pod odgovarajućim uglom u odnosu na stazu kojom se kretao, i naspram slova.

Promena tipa kretnje kod određenog slova . Konj treba da načini prvi korak u novoj kretnji kada se telo takmičara nađe u liniji sa slovom (kada su prelasci progresivni, mora se početi pre slova). Kada se traži srednji ili produženi galop sa prelaskom u prikupljeni kas, konja treba prikupiti pre prelaska.

Jednostavna promena noge u galopu. Konj se iz galopa prevodi direktno u hod i posle 3 do 5 koraka ponovo prelazi u galop, ali na drugu ruku. Jednostavna promena je uvek kroz hod ukoliko nije drugačije navedeno u testu (promena kroz kas). Do i uključujući Elementarni nivo, promene na niže mogu biti progresivne (galop - kas - hod) ali promene na više moraju biti direktne (hod - galop). Od Srednjeg nivoa naviše, sve promene moraju biti direktne (galop - hod - galop).

Promena galopa u vazduhu (šanžman). Ovakva promena vodeće noge u galopu, tesno je povezana sa momentom suspenzije koji prati svaki galopski skok. Mogu se izvoditi u serijama, na pr. na svaki četvrti, treći, drugi ili na svaki korak.

Konj pri tom ostaje lak, smiren, izbalansiran, prav i zadržava isti ritam. Stepem prikupljenosti prilikom šanžmana treba da bude nešto manji nego što je inače u prikupljenom galopu da se ne bi poremetila fluidnost i lakoća radnje.

Osloboditi i ponovo uspostaviti kontakt sa žvalom (ustima konja). Dati i prihvatiti dizgine: takmičar mora da pomeri obe ruke napred i da potpuno oslobodi kontakt i onda da ga ponovo uspostavi u jednom kontinuiranom pokretu.

Napustiti arenu kod A. Posle finalnog pozdrava takmičar treba u traženoj kretnji da skrene levo ili desno i nastavi pravo prema A.

Slobodan hod na dugom dizginu. Ovo je kretnja u kojoj je konju data potpuna sloboda da ispruži i spusti vrat i glavu dok takmičar održava lak kontakt na dizginu. Konj se kreće dugim koracima, ali se

ne sme dozvoliti da postane lenj.

Trajanje suđenja. Suđenje počinje kad takmičar uđe na A, a završava se kad napusti arenu na A.

Sedeći ili lako jahanje. Na svim testovima Uvodnog i Početnog nivoa , koji se koriste na zvaničnim takmičenjima u dresurnom jahanju u Srbiji, sav rad u kasu može se izvoditi ili sedeći ili kao lako jahanje.

Na svim testovima, počevši od Elementarnog nivoa pa na više, sav rad u kasu mora se izvoditi sedeći, osim ako u testu nije naznačeno da se rad u produženom kasu može izvoditi kao lako jahanje.

U svim FEI testovima rad u kasu se izvodi onako kako je naglašeno u samom testu.

Dizgini u jednoj ruci. Ako se test jaše jednom rukom, dizgini i bič drže se u spoljnoj ruci dok se unutrašnja drži spuštena uz bok.

Napuštanje arene. Po pravilu se smatra da je konj napustio arenu kada se udalji od nje više od 20cm sa sve četiri noge.

Ako je arena oivičena linijom, motkama na zemlji, užetom ili isprekidanim ogradicama , konj koji prednjim ili zadnjim nogama izađe iz arene neće biti eliminisan već je na sudijama da odluče za koliko će mu umanjiti ocenu za radnju tokom koje se to desilo.

Škrgutanje zubima i šibanje repom. To mogu biti znaci nervoze, napetosti ili otpora i biće uzeti u obzir prilikom ocenjivanja dotične radnje i u kolektivnim ocenama.

ČLAN 431 VREME

Samo su Testovi Slobodnog stila vremenski mereni. Vreme dato u ostalim testovima je samo informativne prirode.

ČLAN 432 OCENJIVANJE

1. Sve radnje i određeni prelasci, koje sudije treba da ocene, su označene brojevima na Sudijskoj listi.
2. Moraju biti ocenjene od 0 do 10 od svakog sudije, 0 je najniža i 10 najviša ocena.
3. Lista ocena:

10	ODLIČNO	5	DOVOLJNO
9	VRLO DOBRO	4	NEDOVOLJNO
8	DOBRO	3	SLABO
7	DOVOLJNO DOBRO	2	LOŠE
6	ZADOVOLJAVAJUĆE	1	VRLO LOŠE
		0	NEIZVEDENA RADNJA

Ocene na pola od 0.5 do 9.5 takođe mogu biti date za sve radnje i kolektivne ocene kao diskreciono pravo svakog sudije.

“Neizvedena radnja” znači da praktično ništa od tražene radnje nije izvedeno.

U testovima Slobodnog stila ocene na pola mogu biti date za umetnički utisak.

4. **Kolektivne ocene** se upisuju nakon što takmičar završi svoj nastup i to za:
 - 1) Kretanje konja (regularnost i sloboda koraka)
 - 2) Impuls (volja konja za kretanjem napred, elastičnost kretanje, relaksiranost leđa)
 - 3) Podatnost (pažnja i poverenje, harmonija i lakoća pokreta, prihvatanje žvale)
 - 4) Stav takmičara u sedlu i sedište, pravilna primena dejstava i njihov efekat na konja

5. Kolektivnim ocenama kao i određenim teškim radnjama može biti dodeljen koeficijent koji je određen na svakom testu od strane FEI.

Prilikom davanja ocene za svaku radnju ponaosob, najpre treba da se definiše da li je ona izvedena nezadovoljavajuće (ocena 4 i manje) ili zadovoljavajuće (ocena 5 i više).

Ako se javi neki problem prilikom izvođenja testa i ne ponovi se, sudija će ga kazniti relativno blago, ali svako ponavljanje istog problema (kao što je trzanje, klimanje glavom, saplitanje konja i sl.) biće oštrije kažnjeno (smanjivanjem ocene).

Škrgutanje zubima i šibanje repom mogu biti znaci tenzije, nervoze ili otpora i biće uzeti u obzir prilikom davanja ocene za radnju prilikom koje se jave, a i pri davanju odgovarajuće kolektivne ocene.

Konji koji otvaraju usta i prebacuju jezik preko žvale prilikom izvođenja testa, biće slabije ocenjeni.

Nivoi testova su pravljani u cilju praćenja napretka konja i treninga. Svrha svakog je naznačena na kraju testa i konj će se ocenjivati u skladu s tim.

ČLAN 433 SUDIJSKE LISTE

1. Sudijske liste imaju dve kolone: prvu za originalnu ocenu i drugu za eventualnu korekciju. Svaka korekcija mora biti potpisana od strane sudije koji ju je načinio. Sudijske ocene moraju biti pisane penkalom ili hemijskom olovkom.
2. Sledeća kolona je za sudijske napomene i komentare. Davanje komentara je izuzetno preporučeno, pogotovo ako je data ocena 5 i manje. Bodovnu listu (sa zvaničnih takmičenja), overenu od strane sudija, Organizator je dužan da dostavi Savezu i UST Odbora za dresurno jahanje.
3. Po proglašenju na kraju takmičenja, sudijske liste treba da budu dostupne takmičarima.
4. Takmičari koji nastupaju istog dana više puta pred istim sudijom, neće imati pristup svojim listama pre nego što završe i poslednji nastup pred tim sudijom.
5. U slučaju da Savez traži kopije sudijskih listi one će biti umnožene i dostavljene Savezu.
6. Svi testovi su dostupni na sajtu www.skss-ofd.org.rs

ČLAN 434 BODOVANJE I RANGIRANJE

Posle izvođenja svakog testa, i nakon što je svaki sudija dao sv oje kolektivne ocene i potpisao sudijsku listu, one se predaju i nose na računanje rezultata. Ocene se množe sa zadatim koeficijentom, ukoliko postoji, pa se saberu. Od ovog zbira ocena se oduzmu kazneni poeni za greške u izvođenju testa. Time se dobija TOTAL. Total se predstavlja i procentom.

1. **Ukupan Total** za plasman se dobija sabiranjem totala dobijenih od strane sudija i delenjem tog zbira sa brojem "sudija" i njegovim predstavljanjem u procentima.

Ukoliko je neka kategorija jahača bonifikovana određenim koeficijentom, Ukupan Total za tog jahača se množi tim koeficijentom i time se dobija Ukupan Total za tog jahača.

Ukoliko postoji više od jednog sudije, objavljuju se posebno totali i procenti svakog sudije ponaosob kao i ukupan total i procenat.

Organizator nije dužan da javno objavi bilo kakve brojeve osim totala od svakog sudije, ukupnog totala, ukupnog procenta i poretka.

2. **Pojedinačni plasman.** Na svim takmičenjima pobjednik je takmičar koji je ostvario najveći ukupan procenat, drugoplasirani je onaj takmičar sa sledećim ukupnim procentom itd. U slučaju da prva tri (3) takmičara imaju isti ukupan procenat, za bolje plasiranog se proglašava onaj sa većim brojem poena u kolektivnim ocenama. Ukoliko postoji situacija da takmičari imaju isti broj poena i u kolektivnim, ravnopravno dele plasman.
U slučaju podjednakog broja poena u testovima Slobodnog stila za prva tri mesta, viša ocena za umetnički utisak odlučuje ko je bolje plasiran. Ukoliko je umetnički utisak izjednačen ocene za harmoniju će biti odlučujuće, ako su i one jednake, ocena za koreografiju će biti presudna.
U slučaju jednakosti procenata za ostala mesta, takmičari će ravnopravno deliti plasmane.
3. **Ekipni plasman.** Na svim timskim takmičenjima, pobjednički tim je onaj koji ima najveći ukupan total od dva najuspešnija takmičara, drugoplasirani tim je onaj sa sledećim najboljim ukupnim totalom itd. U slučaju podjednakog broja poena (ukupnog totala) plasman se određuje na osnovu broja poena drugoplasiranog takmičara u timu ko ima bolji rezultat. U slučaju kad postoji novčana nagrada takmičari koji eventualno dele plasman dele i nagradu.
4. **Protest na formalnu grešku.** U slučaju protesta na formalnu grešku samo zvanični video (ako postoji zvanično video snimanje – sa ugovorom) može da se uzme za dokaz.

ČLAN 435 OBJAVLJIVANJE REZULTATA

1. Posle nastupa svakog takmičara total dodeljen od strane svakog sudije ponaosob biće objavljen
2. Posebno i privremeno u okviru ukupnog totala (redosled objavljivanja: E, H, C, M, B).
3. Posle objavljivanja konačnog plasmata takmičenja i konačnog ukupnog procenta, procenat dodeljen od strane svakog sudije biće objavljeni sa imenom sudije.
4. Svi rezultati moraju biti objavljeni u procentima na 3 decimalna mesta.
5. Ukoliko se takmičar povukao sa takmičenja, ili je isključen ili opravdano nije stratovao, to se mora naznačiti pored imena takmičara na tabli sa rezultatima.
6. U koliko postoji elektronska tabla koja prikazuje ocene po svakoj radnji za takmičara, onda se takva tabla može koristiti samo ako je ne mogu videti takmičar i sudije.
7. Internet-ocene sudija mogu se objaviti nakon što su potvrđene.
8. Rezultati takmičenja moraju biti objavljeni na sajtu Saveza u roku od 7 dana nakon takmičenja.

ČLAN 436 CEREMONIJA DODELE NAGRADA

Na svim takmičenjima učestvovanje na Ceremoniji dodele nagrada svih plasiranih takmičara je obavezno. Na ceremoniju dodele nagrade takmičar mora izaći na konju i u kompletnoj takmičarskoj opremi pod pretnjom nedodeljivanja nagrade i kazne takmičara. Izuzetak od ovog pravila može biti odobren od Predsednika Sudijskog kolegijuma / Tehničkog delegata / Sudije na C za određeno takmičenje.

Oprema takmičara i konja treba da bude ista kao i na takmičenju, crni ili beli bandaži su dozvoljeni. Takmičari i konji na dodeli nagrada treba da budu postavljeni s leva na desno u sledećem rasporedu - drugo - prvo – treće, osvojeno mesto gledano od napred. Samo pobjednička ćebad/prekrivači (koja su osvojena na tom takmičenju) su dozvoljeni tokom ceremonije dodele nagrada.

Rozete treba da budu okačene na uzde konja pre Ceremonije dodele nagrada.

Predsednik Sudijskog kolegijuma ili sudija na C mora biti prisutan i uključen u dodelu nagrada i ima pravo da dozvoli odstupanje od procedure ako smatra da je potrebno.

Iz sigurnosnih razloga takmičarima nije dozvoljeno da nose zastave ili druge predmete tokom Ceremonije dodela nagrada.

Preglasna muzika koja bi mogla da uplaši konje nije dozvoljena prilikom Ceremonije dodele nagrada.

Svaki put kada se konji nalaze u grupi (dodela nagrada, pregled konja itd.) takmičari i konjovodci moraju se odgovorno ponašati. Na Ceremoniji dodele nagrada za kategoriju dece obavezno je prisustvo svih trenera ili šefova ekipa plasiranih takmičara. Nepažnja i neodgovorno ponašanje može povući dobijanje Upozoravajuće karte.

Velika neodgovornost i nepažnja koji dovedu do nezgode na takmičenju biće prijavljeni Disciplinskoj komisiji i mogu biti sankcionisani.

Ceremonija dodele nagrada se mora održati odmah nakon održanog takmičenja/utakmice.

Organizator bi trebalo da izbegne situaciju da konji stoje duži vremenski period pre i u toku ovih ceremonija.

ČLAN 437 SUDIJSKI KOLEGIJUM

1. Na svim Prvenstvima Sudijski kolegijum se sastoji od najmanje tri (3) člana.

1.1 Za svako takmičenje određuje se Sudijski kolegijum na osnovu molbe/izjave Organizatora takmičenja, sa svim obavezama i pravima predviđenim odredbama ovog Pravilnika. Ukoliko Organizator ne podnese molbu/izjavu, Savez određuje članove Sudijskog kolegijuma.

1.2 Sudijski kolegijum se delegira na osnovu overenih Propozicija od strane Saveza i molbe - izjave Organizatora.

1.3 Samo sudije koje poseduju licencu za suđenje u konjičkom sportu za tekuću godinu izdatu od strane Saveza mogu biti delegirane da sude na zvaničnim takmičenjima.

1.4 Svaki delegirani sudija mora da poseduje delegatski nalog za suđenje za određeno takmičenje i mora ga pokazati Organizatoru takmičenja.

1.5 Sudijski kolegijum vodi sva takmičenja u skladu sa svojim kompetencijama, donosi odluke o pitanjima u vezi sa takmičenjem, osim o pitanjima koja su u nadležnosti Veterinarske komisije.

1.6 Sudijski kolegijum radi u sastavu od 2, 3 do 5, ili više članova u zavisnosti od nivoa i značaja takmičenja.

1.7 Za rad Sudijskog kolegijuma odgovoran je Predsednik sudijskog kolegijuma.

1.8 **Predsednik Sudijskog kolegijuma (Glavni sudija) je najiskusniji sudija u kolegijumu.** Takmičar se, dok je u areni, u slučaju nužde obraća Glavnom sudiji koji odlučuje o rešenju postojećeg problema.

Sudijski kolegijum donosi odluke po svakom pitanju u toku takmičenja koja se odnose na samo takmičenje. Odluke se donose većinom glasova. U slučaju jednakosti glasova, kada je iz bilo kog razloga prisutan paran broj sudija, presudan je glas Predsednika Sudijskog kolegijuma.

- 1.9 Predsednik Sudijskog kolegijuma dužan je da 45-60 minuta pre početka takmičenja pregleda arenu i da izda uputstva za njenu eventualnu korekciju.
- 1.10 Najmanje jedan član Sudijskog kolegijuma mora biti prisutan na veterinarskoj inspekciji konja.
- 1.11 Ne može biti sudija ili član sudiskog kolegijuma sudija koji može biti direktno zainteresovan u sledećim situacijama:
- ~ Ukoliko je trenirao konja/jahača više od pet dana u periodu od dvanaest meseci pre takmičenja
 - ~ Ako je imao ulogu šefa ekipe ili Reprezentacije na Međunarodnim takmičenjima ili je odgovoran za biranje tima ili pojedinaca u okviru NF
 - ~ Ako je vlasnik ili suvlasnik konja koji učesvuje na takmičenju
 - ~ Ukoliko je u bilo kakvoj finansijskoj zavisnosti ili ima dobit od vlasnika, jahača, trenera Organizatora ili drugih povezanih organizacija
 - ~ Ako je u bliskim rodbinskim vezama sa takmičarem (roditelji, sestra/brat, supružnik)
2. Ako je sudija član kluba čiji se konj takmiči, ne smatra se da je direktno zainteresovan.
3. **Maksimalan broj odsuđenih takmičara** na takmičenju ne sme da prelazi približno četrdeset (40) nastupa u jednom danu.
4. **Sudijski pomoćnik/zapisničar.** Svaki sudija u toku suđenja na takmičenju mora da ima svog pomoćnika/zapisničara (lice koje je sudijski pripravnik ili se bavi konjičkim sportom) koji zapisuje sve ocene i komentare sudije u sudijsku listu određenog takmičara.

Ne preporučuje se da sudijski pomoćnici nastupaju pred sudijom kod kog su bili zapisničari istog takmičarskog dana.

5. **Kontakt sa sudijama.** Svaka vrsta kontakta takmičara, trenera, vlasnika konja ili predstavnika klubova sa sudijama u toku utakmice i pre proglašenja plasmana je strogo zabranjen i povlači diskvalifikaciju takmičara, osim u slučaju kada Predsednik ili član sudijskog kolegijuma pozovu takmičara posredstvom Glavnog stjuarda. Ako se radi o trenerima ili o predstavnicima određenog kluba, biće isključeni svi članovi tog kluba. Ako se radi o vlasniku konja svi konji tog vlasnika tog takmičarskog dana neće imati pravo nastupa.

ČLAN 438 KATEGORIZACIJA NACIONALNIH DRESURNIH SUDIJA

Sve sudije na zvaničnim takmičenjima moraju biti na zvaničnoj listi dresurnih sudija Nacionalnog Saveza ili FEI.

U cilju obučavanja sudijskog kadra, a u skladu sa mogućnostima koje imamo, da bi sudija bio na zvaničnoj listi sudija na narednu sezonu mora da ima položen sudijski ispit za III kategoriju sudija u dresurnom jahanju.

Dresurne sudije kategorizovane su na sledeći način:

I kategorija:

Samostalno i kao član Sudijskog kolegijuma: sve nacionalne testove kao i FEI testove svih nivoa

II kategorija:

Samostalno i kao član Sudijskog kolegijuma: sve testove Srednjeg-naprednog standarda sa jednim ili više sudija I kategorije, kao i FEI testove zaključno sa Intermediate I

III kategorija:

kao član Sudijskog kolegijuma: sve nacionalne testove Elementarnog nivoa sa sudijama I ili II kategorije.

samostalno: sve nacionalne testove zaključno sa Početnim nivoom.

U skladu sa razvojem i unapređenjem dresurnog konjičkog sporta u Srbiji i uključivanjem viših nivoa testova na takmičenjima u Srbiji, što podrazumeva i podizanje nivoa znanja i iskustava sudija u dresurnom jahanju uskladiće se adekvatna nomenklatura.

Napomena:

U skladu sa trenutnom situacijom svim sudijama nižih kategorija se dozvoljava suđenje kao sudije viših kategorija (zbog nedostatka sudijskog kadra), do daljnjeg.

ČLAN 439 ŽALBE

1. Žalbe/protesti na odluke Sudijskog kolegijuma podnose se pismeno u toku takmičenja neposredno Sudijskom kolegijumu u pismenoj formi uz polaganje odgovarajuće kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan. Za polaganje kaucije Sudijski kolegijum ne izdaje priznanicu za plaćenu kauciju već žalbu i plaćenu kauciju pismeno evidentira u Sudijski zapisnik.
2. Žalba/protest se može uložiti najranije jedan sat pre početka takmičenja (na Propozicije ili učešće pojedinih klubova, takmičara ili konja), u toku takmičenja i najkasnije pola sata posle završetka poslednje Ceremonije proglašenja takmičenja.
3. Ukoliko se potkrala matematička greška u sabiranju ocena i/ili računanju procenta i/ili konačnom plasmanu, mora se podneti žalba na licu mesta Glavnom stjuardu – najkasnije 1 sat po proglašenju. U ovom slučaju podnosilac žalbe/protesta oslobođen je plaćanja takse. Glavni stjuard je dužan da Sudijskom kolegijumu da na uvid sudijske liste na kojima je nastala matematička greška.
4. Nepodnošenje žalbe/protesta u navedenom roku i na navedeni način žalba – protest se neće uzimati u razmatranje.
5. Odluka Sudije na C je konačna.
6. Žalbu/protest uz polaganje odgovarajuće kaucije u pismenoj formi može uložiti šef ekipe ili takmičar ukoliko nema šefa ekipe.
7. Tehničkom delegatu žalbu – protest može podneti pojedini Sudija ili Rukovodstvo takmičenja uz polaganje kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan.
8. Sudijski kolegijum ili Tehnički delegat su dužni da odmah reše podnetu žalbu/protest.
9. Ukoliko se žalba/protest reši povoljno po podnosioca žalbe kaucija se vraća, a ako je rešenje negativno po podnosioca žalbe kaucija se zadržava u korist Organizatora. Ukoliko Sudijski kolegijum ili Tehnički delegat nisu u mogućnosti da reše žalbu/protest u toku samog takmičenja ili podnosilac žalbe/protesta nije zadovoljan sa odlukom, može se žaliti Upravnom odboru Saveza.

10. Žalbe Upravnom odboru Saveza za određeno takmičenje mogu se podneti u pisanoj formi najkasnije 3 dana računajući od dana završetka takmičenja, uz polaganje odgovarajuće kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan. Uslučaju prihvatanja žalbe kaucija se vraća.

ČLAN 440 ZLOUPOTREBA KONJA

1. **Zloupotreba konja:** Delo ili propust koji uzrokuje ili može da uzrokuje bol ili nelagodnost konju uključuje ali se neograničava na sledeće:

- 1.1 Bičevanje ili batinanje konja
- 1.2 Podvrgavanje konja bilo kakvom električnom šoku
- 1.3 Intenzivna ili stalna upotreba mamuza
- 1.4 Udaranje konja po ustima sa žvalom ili nekim drugim predmetom
- 1.5 Takmičenje sa iscrpljenim, hromim ili povređenim konjem
- 1.6 Udaranje konja
- 1.7 Nenormalno senzibilisanje ili desenzibilisanje bilo kog dela konja
- 1.8 Ostavljanje konja bez adekvatn hrane, vode ili treninga
- 1.9 Korišćenje bilo kakve opreme koja prouzrokuje suvišan bol

2. **Prekomerna upotreba sile**

Pod pretnjom prve opomene zabranjeno je:

- 2.1 u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča;
- 2.2 kažnjavanje konja udarcem dizgina ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja;
- 2.3 oštetiti konju kožu mamuzama;
- 2.4 više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom (mamuzati konja).

Pod pretnjom druge opomene i izricanja novčane kazne takmičaru na licu mesta od strane Sudijskog kolegijuma u visini od 50 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan zabranjeno je:

- 2.5 u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča posle prve opomene;
- 2.6 kažnjavanje konja udarcem dizgina ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja posle prve opomene;
- 2.7 oštetiti konju kožu mamuzama posle prve opomene;
- 2.8 više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom posle prve opomene (mamuzati konja).

Pod pretnjom eliminacije sa takmičenja, izricanja novčane kazne takmičaru na licu mesta od strane Sudijskog kolegijuma u visini od 200 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan i izricanja disciplinske kazne od strane Disciplinske komisije i zabranjeno je:

- 2.9 u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča posle druge opomene;
- 2.10 kažnjavanje konja udarcem sa bičem, sa dizginima ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja, posle druge opomene;
- 2.11 više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom posle druge opomene (mamuzati konja);

- 2.12 udariti konja po glavi;
- 2.13 šutnuti ili šutirati konja;
- 2.14 na bilo koji drugi način fizički ili psihički maltretirati konja.

ČLAN 441 VETERINAR I VETERINARSKA KOMISIJA

Na svakom CDN takmičenju obavezno je prisustvo veterinara.

Veterinari se delegiraju i vrše svoju dužnost prema Veterinarskom Pravilniku.

ČLAN 442 STJUARD

Glavni stjuard je lice koje u koordinaciji sa stjuardima pomoćnicima i Sudijskim kolegijumom sprovodi takmičenje prema Propozicijama i satnici takmičenja. Jedini je koji ima pravo da komunicira sa sudijama u toku takmičenja. Sva eventualna komunikacija između učesnika takmičenja i sudija obavlja se preko Glavnog stjuarda.

Stjuard mora biti tako postavljen da može proveriti opremu svakog konja i takmičara odmah nakon što napuste arenu. Njegova dužnost je provera opreme takmičara i konja uključujući i proveru žvale (ako postoji sumnja, može da zahteva skidanje cele uzde). Provera žvale se mora obaviti sa velikim oprezom, jer su nekim konjima veoma osetljiva usta. Bilo kakvo odstupanje od Pravilnika, povlači direktnu eliminaciju.

Ako se pokaže da je korišćena zabranjena žvala ili da je konju bio vezan jezik, ili je narušen kontinuitet kože konja u bilo kom delu tela uz prisustvo krvi na koži, ustima ili nozdrvama, takmičar i konj biće isključeni iz daljeg takmičenja.

Stjuard može da bude (ali i ne mora) sudija ili sudijski pripravnik koji na datoj utakmici ne sudi. Stjuard je za svoj rad odgovoran Glavnom stjuardu i Sudijskom kolegijumu.

Stjuard u zagrevalištu je lice koje vodi računa o redosledu nastupa takmičara, ulasku u zagrevalište, ponašanju u zagrevalištu, pozivanju takmičara, najavi eventualnih izmena redosleda (u slučaju kašnjenja takmičara, odustajanja i sl.) i u tom slučaju treba da obavesti Glavnog stjuarda.

Pogledati Smernice za Stjuarde

Stjuard za računanje rezultata je službeno lice koje računa poene i procenete na sudijskim listama, ukupne procenete, izračunava plasman i popunjava bodovnu listu (bilo elektronski ili ručno).

ČLAN 443 INSPEKCIJA I PREGLED KONJA I PASOŠI KONJA

Inspekcija i pregled konja mora biti u skladu sa Veterinarskim pravilnikom. Za pasoše konja pogledati Generalne regulative.

ČLAN 444 DOPING KONTROLA

Na svim takmičenjima takmičari i takmičarski konji podležu doping kontroli prema Pravilniku o sprečavanju dopinga u sportu. Predstavnici klubova, vlasnici, šefovi ekipa, treneri i takmičari su u obavezi da omoguće i pomognu ako je potrebno uzimanje uzoraka (krv, urin, pljuvačka) u skladu sa protokolom o uzimanju uzoraka za doping kontrolu (ADAS)

ČLAN 445 PROPOZICIJE

Za sva takmičenja Organizator takmičenja sastavlja Propozicije koje u svemu moraju biti u skladu sa ovim Pravilnikom i koje obuhvataju program takmičenja i uslove takmičenja. Sve Propozicije pre puštanja u promet moraju biti odobrene od Saveza. Jedino Savez odobrava sve Propozicije i izmene i dopune istih za sva takmičenja koja se odvijaju na teritoriju Republike Srbije.

Propozicije moraju biti dostavljene na odobrenje najmanje 45 dana pre vremena određenog za takmičenje. Nijedan organ i nijedno lice ne sme odobriti Propozicije koje su dostavljene na odobrenje posle naznačenog roka. Pre nego što su odobrene, Propozicije se ne smeju slati na teren. Ukoliko organ nadležan za odobravanje Propozicija na iste stavi primedbe, Organizator je dužan da izvrši ispravku u Propozicijama.

Za svaku izmenu već odobrenih Propozicija mora se pribaviti odobrenje organa koji je Propozicije odobrio najkasnije 40 dana pre vremena određenog za takmičenje. Ni jedan organ i nijedno lice ne sme odobriti izmene Propozicija koje su dostavljene na odobrenje posle naznačenog roka. Organizator se obavezuje da o odobrenim izmenama u Propozicijama pismeno obavesti sve učesnike. U pozivu za takmičenje Organizator je dužan da navede ime organa, broj i datum odobrenja Propozicija.

Propozicije treba da sadrže "Opšte odredbe" tj. finansijske i druge uslove za učesnike na takmičenju. Propozicije takmičenja moraju se dostaviti pozvanim klubovima najkasnije 40 dana pre početka takmičenja.

Propozicije su kao ugovorni uslovi u svemu obavezujuće i za Organizatora i za učesnike.

O promeni termina takmičenja mora se pismeno obavestiti Savez i potrebno je od Saveza zatražiti novi "slobodan" termin.

U slučaju da se takmičenje odlaže ili se ne održava, Organizator pod pretnjom nadoknade putnih troškova (gorivo i putarina) za takmičare, takmičarske konje, službena lica i pozvanim klubovima i izricanje kaznene mere od strane Saveza, mora pismeno (može E-mailom) da obavesti sve pozvane klubove i Savez o odlaganju ili neodržavanju takmičenja najkasnije 3 dana pre planiranog dana održavanja takmičenja.

Ni jedan Organizator ne može samovoljno odabrati novi termin takmičenja, jer u protivnom Savez neće odobriti Propozicije.

Na molbu Organizatora takmičenja, Savez će obavestiti Organizatora o slobodnom – novom terminu za organizaciju takmičenja.

OBAVEZE ORGANIZATORA

Organizator takmičenja obezbeđuje:

1. Komplet za postavljanje arene
2. Ograđen prostor za izvođenje takmičenja i za zagrevanje
3. Prostor za prihvatanje konja pod krovom, bokseve i/ili štandove sa prostirkom koja će učesnicima biti na raspolaganju tokom celog takmičenja.
4. Prostor za održavanje Tehničke konferencije
5. Nagrade za plasirane na takmičenju
6. Sudijski kolegijum (lica sa liste sudija SKSS-OFD i FEI)

7. Stjuarde
8. Dežurnog veterina
9. Dežurnog potkivača
10. Dežurnu medicinsku ekipu sa ambulantnim kolima za sve vreme takmičenja.
11. Zapisničare (za svakog sudiju)
12. Lice nadležno za primanje prijava
13. Minimalno 3 lica koja će postaviti, održavati i skloniti arenu
14. Lice koje će da otvara i zatvara arenu
15. Ozvučenje
16. Konferansijea
17. Prijavu skupa MUP-u
18. Dostavljanje propozicija, protokola takmičenja Tehničkom delegatu, svim Sudijama, dežurnom veterinaru, klubovima registrovanim za takmičenje u tekućoj godini i stranim NF
19. Sudijske liste i bodovne liste (koje potražuje od ODJ).
20. Pravljenje startne liste sa tačnim vremenom nastupa svakog takmičara (koja mora biti objavljenja najmanje 1 sat pre početka takmičenja) /Obavezno konsultovati ODJ/.
21. Po završetku takmičenja obavezano je da se bodovne liste sa konačnim rezultatima (ime takmičara, ime konja, klub, kategorija, broj osvojenih poena, procenat i plasman) dostave Sekretarijatu SKSS-OFD i Odboru za dresurno jahanje.

ČLAN 446 PRVENSTVA

Prvenstva (državna, regionalna i gradska):

Prvenstva se mogu organizovati za starosne kategorije: deca, juniori, mladi jahači, seniori, lica sa invaliditetom.

Prvenstva mogu da se održavaju na svim zastupljenim nivoima.

Prvenstva mogu da se održavaju, po starosnoj kategoriji takmičara, na sledećim nivoima (najviši nivoi koji mogu biti traženi od određene kategorije takmičara, niži nivoi su dozvoljeni):

DECA: nacionalni testovi – paralela težine testova sa FEI testovima za decu

JUNIORI: nacionalni testovi – paralela težine testova sa FEI testovima za juniore

MLADI JHAČI: nacionalni testovi – paralela težine testova sa FEI testovima za mlade jahače

SENIORI: bez ograničenja

Takmičar mora jahati istog konja na svim utakmicama jednog kola koje se boduju za određeno Prvenstvo.

Na osnovu rezultata kroz sve utakmice koje se boduju za Prvenstvo određuje se plasman takmičara.

Utakmice koje se boduju za Prvenstvo mogu se jahati i samo za utakmicu.

U slučaju da takmičar jaše dva konja za utakmicu, pre početka takmičenja mora se odlučiti sa kojim konjem će biti bodovan za Prvenstvo i sa tim konjem mora prvo da nastupi.

Utakmice koje se boduje za Prvenstvo mora da sudi najmanje troje (3) sudija u Sudijskom kolegijumu

Sufler nije dozvoljen na svim utakmicama u konkurenciji za Prvenstvo, osim za kategoriju dece. Upotreba biča nije dozvoljena na svim utakmicama u konkurenciji za Prvenstvo.

Na Prvenstvima mogu se kao zadaci dati kako nacionalni testovi, tako i FEI testovi.

Individualna konkurencija

Da bi se održalo Prvenstvo u individualnoj konkurenciji u jednoj kategoriji potrebno je da u toj kategoriji startuje najmanje 1 takmičar. U protivnim za tu godinu u toj kategoriji se neće održati Prvenstvo.

Na svim Prvenstvima u individualnoj konkurenciji biće proglašeni plasirani ako bar jedan takmičar završi takmičenje. Takmičar koji ne završi takmičenje ne može biti plasiran niti može primiti nagradu.

Ekipna konkurencija

Da bi se održalo Prvenstvo u ekipnoj konkurenciji u jednoj kategoriji potrebno je da u toj kategoriji startuje najmanje jedna (1) ekipa. U protivnim za tu godinu u toj kategoriji se neće održati Ekipno Prvenstvo.

Na svim Prvenstvima u ekipnoj konkurenciji proglasiće se plasirani, ako bar jedna ekipa završi takmičenje. Ekipa koja ne završi takmičenje ne može biti plasirana niti može primiti nagradu.

Ekipu čine dva ili tri člana, a boduju se dva bolje rangirana rezultata takmičara.

Da bi se ekipa bodovala dva člana ekipe moraju da završe takmičenje.

Uslovi učešća na Prvenstvu

1. Na takmičenjima za Prvenstvo takmičar i takmičarski konj moraju biti registrovani za isti klub.
2. Na Prvenstvima klupsku ekipu čine isključivo takmičari i takmičarski konji koji su registrovani za isti klub. Na Prvenstvima nije dozvoljeno sastavljati mešovite ekipe, tj. da članovi ekipe budu registrovani za različite klubove.
3. U jednoj kategoriji za Prvenstvo takmičar može jahati samo jednog konja.
4. Na jednom Prvenstvu takmičar može startovati za zvaničnu titulu, plasman i nagradu u više kategorija pod uslovom da u svakoj kategoriji jaše drugog konja.
5. Na jednom Prvenstvu takmičar kategorije DECA može startovati za zvaničnu titulu, plasman i nagradu u više kategorija pod uslovom da u svakoj kategoriji jaše drugog konja i da nivo koji jaše ne prelazi zahteve testa "FEI individualni test za decu".
6. Na Prvenstvima takmičar ima pravo da startuje i "za utakmicu", ukoliko je to omogućeno Propozicijama, ali na drugom/drugim konju/konjima i tada, pod obavezno, mora da startuje posle svog starta za Prvenstvo. Start "za utakmicu" je uvek na kraju nastupa takmičara u utakmici za kategoriju Prvenstva. Za svaki takav start odnose se sva pravila, obaveze i kaznene mere opisane u ovom Pravilniku. U slučaju da Propozicijama takmičenja nije predviđeno/dozvoljeno startovanje "za utakmicu", onda ovakvo startovanje takmičara nije dozvoljen.
7. Radi edukacije konja i/ili takmičara, ako je tako regulisano Propozicijama, takmičar može startovati van konkurencije na Prvenstvima slobodno, bez ikakvih ograničenja po pitanju utakmice ili kategorije.
8. Takmičarski konj može nastupiti u dve različite starosne kategorije u konkurenciji za Prvenstvo (sa različitim takmičarima).
9. U slučaju da dva takmičara jašu istog konja, jedan u konkurenciji za Prvenstvo, drugi u

konkurenciji za utakmicu, takmičar koji jaše konja u konkurenciji za utakmicu može jahati isključivo na istom nivou na kom konj nastupa u konkurenciji za Prvenstvo.

10. Takmičarski konj, koji je na Prvenstvu u bilo kojoj utakmici startovao van konkurencije, ne može startovati u konkurenciji ni u jednoj kategoriji za Prvenstvo.

ČLAN 447 MEĐUNARODNA TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU

1. Zadaci međunarodnih takmičenja u dresurnom jahanju
FEI kao međunarodna organizacija je ustanovila međunarodna takmičenja (CDI) u dresurnom jahanju 1929. godine da bi umetnost jahanja zaštitila od zloupotrebe i da bi sačuvala principe Klasične visoke škole jahanja i prenela ih na generacije koje dolaze.
Sva međunarodna takmičenja u dresurnom jahanju održavaju se prema svim FEI Pravilnicima i standardima.
2. Međunarodna takmičenja održavaju se za sledeće kategorije takmičara:
 - 2.1 seniori (može da nastupa takmičar koji u toj kalendarskoj godini puni 16 godina)
 - 2.2 mladi jahači (16-21 godina starosti na konjima iznad 148cm visine) (videti Anex YR u FEI dresurnom Pravilniku)
 - 2.3 juniori (14-18 godina starosti na konjima od 148cm visine) (videti Anex Y u FEI dresurnom Pravilniku)
 - 2.4 deca (takmičari od 12 do 14 godina starosti) (videti Rules for Pony Riders and Children)
 - 2.5 poni klasa (takmičari od 12 do 16 godina starosti na konjima čija visina ne prelazi 148cm.)
3. Kategorije međunarodnih takmičenja u dresurnom jahanju
U skladu sa Opštim pravilima (General Regulations) međunarodna takmičenja u dresurnom jahanju se kategorizuju na
 - 3.1 CDI-W, CDI 5*, CDI 4*, CDI 3*, CDI 2*, CDI 1*, CDI-Y/J (juniori i mladi jahači) i CDI-P/Ch (poni klasa i deca),
Takmičenja otvorena za neograničeni broj nacija CDIO:
 - 3.2 CDIO 5*, CDIO 4*, CDIO 3*, CDIO YR/J/P/Ch
4. U okviru geografske pokrivenosti takmičenjem:
 - 4.1 Nacionalna prvenstva
 - 4.2 Regionalna takmičenja
 - 4.3 Olimpijske igre
5. Za sva međunarodna takmičenja pogledati FEI dresurni Pravilnik.

ČLAN 448 ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju usklađen je sa FEI Pravilnikom za takmičenja u dresurnom jahanju (Rules for Dressage Events, 25th edition) važećim od 2017. godine.

Donošenjem ovog Pravilnika i njegovim stupanjem na snagu prestaju da važe svi dosadašnji Pravilnici o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju.

Pravilnik stupa na snagu 01.01.2017. godine i primenjuje se odmah.

Za tumačenje Pravilnika nadležni su jedino Odbor za dresurno jahanje, a kao drugostepeni Upravni odbor Saveza.

01.01.2017. godine.

overava
Savez za konjički sport Srbije –OFD

Predsednik
Asen Stojanov

SADRŽAJ

PREAMBULA.....	1
OPŠTE ODREDBE.....	2
OSNOVNI CILJEVI ODBORA ZA DRESURNO JAHANJE	2
DOBROBIT KONJA.....	2
FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA	2
OPŠTI DEO	5
KLUBOVI I REGISTRACIJA	5
TAKMIČAR.....	5
TAKMIČARSKI KONJ	7
FEI DEFINICIJE KRETNJI I RADNJI	9
ČLAN 401 SVRHA I OPŠTI PRINCIPI DRESURNOG JAHANJA	9
ČLAN 402 STOJ	9
ČLAN 403 HOD.....	10
ČLAN 404 KAS.....	11
ČLAN 405 GALOP	12
ČLAN 406 ODSUPANJE.....	14
ČLAN 407 PRELASCI.....	14
ČLAN 408 POLUPARADA.....	15
ČLAN 409 PROMENE PRAVCA	15
ČLAN 410 FIGURE.....	15
ČLAN 411 JILDING (LEG-YIELDING).....	17
ČLAN 412 LATERALNE KRETNJE/PRIMANJA	17
ČLAN 413 PIRUETA, POLU-PIRUETA I OKRETANJE NA ZADNJEM DELU TRUPA.....	19
ČLAN 414 PASAŽ	21
ČLAN 415 PIJAFE	21
ČLAN 416 IMPULS/PODATNOST	22
ČLAN 417 PRIKUPLJENOST	22
ČLAN 418 POZICIJA JAHAČA I DEJSTVA KOJA PRIMENJUJE	23
DRESURNA TAKMIČENJA.....	24
ČLAN 419 CILJ DRESURNIH TAKMIČENJA	24
ČLAN 420 KATEGORIJE DRESURNIH TAKMIČENJA – CD (COMPETITION DRESSAGE)	24
ČLAN 421 TESTOVI ZA TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU	25
ČLAN 422 USLOVI UČEŠĆA.....	28

ČLAN 423 POZIVI, UPISI I ZAMENE	30
ČLAN 424 POTVRDA O UČEŠĆU	30
ČLAN 425 IZVLAČENJE REDOSLEDA NASTUPA	31
ČLAN 426 TEŽINA TAKMIČARA	31
ČLAN 427 OPREMA TAKMIČARA	32
ČLAN 428 OPREMA KONJA	33
ČLAN 429 ARENA	41
ČLAN 430 JAHANJE TESTOVA	44
ČLAN 431 VREME	48
ČLAN 432 OCENJIVANJE	48
ČLAN 433 SUDIJSKE LISTE	49
ČLAN 434 BODOVANJE I RANGIRANJE	49
ČLAN 435 OBJAVLJIVANJE REZULTATA	50
ČLAN 436 CEREMONIJA DODELE NAGRADA	50
ČLAN 437 SUDIJSKI KOLEGIJUM	51
ČLAN 438 KATEGORIZACIJA NACIONALNIH DRESURNIH SUDIJA	52
ČLAN 439 ŽALBE	53
ČLAN 440 ZLOUPOTREBA KONJA	54
ČLAN 441 VETERINAR I VETERINARSKA KOMISIJA	55
ČLAN 442 STJUARD	55
ČLAN 443 INSPEKCIJA I PREGLED KONJA I PASOŠI KONJA	55
ČLAN 444 DOPING KONTROLA	55
ČLAN 445 PROPOZICIJE	56
ČLAN 446 PRVENSTVA	57
ČLAN 447 MEĐUNARODNA TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU	59
ČLAN 448 ZAVRŠNE ODREDBE	60
SADRŽAJ	61